UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Důsledky partnerské nevěry u heterosexuálních jedinců

Bakalářská práce

Šárka Pinto

Praha 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně. Všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala mé vedoucí práce Mgr. Kateřině Potyszové, za pomoc a cenné rady, ohledně psaní bakalářské práce a vedení rozhovorů, a dále také Mgr. Kláře Bártové, Ph.D., za možnost vyzkoušet si rozhovory nanečisto.

ABSTRAKT

Pojem nevěra má mnoho definic, a to z toho důvodu, že nevěru vnímá každý jinak. Obecně se však nevěra dělí na nevěru emoční a nevěru sexuální. Při nevěře emoční, se jedinec zamiluje do jiné osoby, než je stávající partner a sdílí s ním například jeho problémy, radosti a sny. Se stávajícím partnerem je naopak často sdílet přestává. Při nevěře sexuální, jedinec provozuje s jinou osobou, než je jeho stávající partner, sexuální aktivity, kam můžou patřit intimní doteky, líbání nebo sexuální styk. Mezi důsledky, které nastávají u nevěrných jedinců po nevěře, patří například úzkost, stud, sebenenávist či negativní pocity ze špatného úsudku. Mezi pozitivní poté například poučení, zlepšení komunikace ve vztahu a sexuální spokojenost nevěrného partnera.

Cílem tohoto kvalitativního výzkumu bylo prozkoumat, jaké důsledky má nevěra na jedince dopouštějící se partnerské nevěry, a to konkrétně v heterosexuálních vztazích. Výzkumu se zúčastnilo celkem 5 žen (průměrný věk 24 let) a 5 mužů (průměrný věk 28,4) a tento výzkum probíhal skrze polostrukturované rozhovory, které byly následně analyzovány a interpretovány pomocí interpretativní fenomenologické analýzy (IPA), která umožnuje poznání osobních zkušeností respondentů a jejich významů.

Ve svém výzkumu jsem se konkrétně zaměřila na to, co jedinci dopouštějící se partnerské nevěry považují za nevěru, jak často dochází k přiznání či odhalení nevěry, zda má podle nich horší důsledky nevěra emoční nebo sexuální a jaké pozitivní či negativní důsledky na ně a na vztah nevěra má. Výsledky ukázaly, že pod nevěrou si nejčastěji respondenti představují fyzické aktivity, jako je například sexuální styk či líbání. O něco méně respondentů pak o nevěře mluvilo jako o kombinaci sexuálních a emočních aktivit, a v neposlední řadě několik respondentů zmínilo pouze sexuální styk. Co se týče odhalení či přiznání nevěry, většina respondentů se k nevěře nikdy nepřiznala. Jako horší důsledky na vztah, respondenti celkově uváděli, že má nevěra emoční. Na druhou stranu, při porovnání mužů a žen, u mužů převažovala nevěra sexuální a u žen nevěra emoční. Mezi nejčastější důsledky, které nevěra na nevěrné jedince má, uváděli respondenti negativní pocity, výčitky svědomí, zklamání ze sebe samého a zvýšenou žárlivost. Mezi pozitivní důsledky poté poučení se, uvědomění si kvalit či nefunkčností vztahu a obecně pak zlepšení vztahu či celkové spokojenosti ve vztahu.

Klíčová slova: nevěra, důsledky nevěry, heterosexuální vztahy, partnerské vztahy, nevěrní jedinci

ABSTRACT

The term of infidelity has many definitions, for the reason that everyone perceives infidelity differently. Generally, infidelity is divided into emotional infidelity and sexual infidelity. In emotional infidelity, the individuals falls in love with a other person than the current partner and shares their problems, joys and dreams, which they stops sharing with the current partner. In sexual infidelity, the individuals engages in sexual activities with other person, than their current partner, which may include intimate touching, kissing or sexual intercourse. Some of the consequences that occur for unfaithful individuals after infidelity include anxiety, shame, self-hatred, or negative feelings of poor conclusion. Positives afterwards include lessons learned, improved communication in the relationship, and sexual satisfaction of the partner.

The aim of this qualitative research was to explore the effects of infidelity on individuals committing partner infidelity, specifically in heterosexual relationships. A total of 5 women (average age 24 years) and 5 men (average age 28.4) participated in the research and this research was conducted through semi-structured interviews which were then analysed and interpreted using Interpretative Phenomenological Analysis (IPA), which provides insight into the respondents' personal experiences and meanings.

In my research, I specifically focused on what individuals committing partner infidelity consider infidelity, how often they admit or disclose infidelity, whether they think infidelity has worse consequences emotionally or sexually, and what positive or negative consequences infidelity has on them and the relationship. The results showed that infidelity is most often defined as physical activities such as sexual intercourse or kissing. Slightly fewer respondents referred to infidelity as a combination of sexual and emotional activities, and last but not least, a few respondents mentioned only sexual intercourse. In terms of disclosing or admitting infidelity, most respondents never admitted to infidelity. Respondents also reported that infidelity have worse consequences on the relationship emotionally. On the other hand, when comparing men and women, infidelity was predominantly sexual for men and emotional for women. The most common consequences that infidelity has on unfaithful individuals were reported by respondents as a negative feelings, remorse, disappointment in their selfs, and increased jealousy. Positive consequences then included learning lessons, realization of the qualities or dysfunctions of the relationship, and generally improved relationship or overall satisfaction in the relationship.

Keywords: infidelity, consequences of infidelity, heterosexual relationships, partnerships, unfaithful individuals

OBSAH

1 Úvod 9

TEORETICKÁ ČÁST 11

2 Nevěra 12

2.1 Definice nevěry 12

2.2 Výzkumná činnost 13

3 Faktory ovlivňující vznik nevěry 15

4 Typy nevěry 16

5 Typy vztahů 18

6 Nevěra pohledem evoluční psychologie a historie 20

6.1 Teorie strategií pro rozmnožování 20

6.2 Vizuální aspekty tvorby svazku 22

6.3 Historie nevěry 23

7 Věrnost jako norma 25

8 Důsledky nevěry 27

8.1 Reakce 27

8.1.1 Žárlivost 27

8.1.2 Manévry kryjící nevěru 29

8.1.3 Přiznání 30

8.1.4 Potlačení komunikace 31

8.2 Důsledky nevěry na vztah 31

8.3 Důsledky nevěry na jedince 32

8.4 Mezipohlavní důsledky nevěry 33

8.5 Pozitivní důsledky 34

9 Řešení nevěry 35

9.1 Záchrana vztahu 35

9.2 Odborná pomoc 36

PRAKTICKÁ ČÁST 37
10 Cíl výzkumu a výzkumné otázky 38
11 Metodologie výzkumu 39
10.1. Vzorek osob 39
10.2. Výzkumný nástroj 39
10.3. Výzkumná strategie 40
10.4. Etika výzkumu 41
12 Analýza získaných dat 42
11.1. Představení respondentů 42
11.2. Shrnutí výzkumného materiálu 45
12. Interpretace získaných dat a diskuze 50
12.1. VO 1: Jaké chování jedinci považují za nevěru? 50
12.2. VO 2: Jak často dochází k odhalení nebo přiznání nevěry? 51
12.3. VO 3: Je horší nevěra emoční nebo sexuální? 52
12.4. VO 4: Jaké dopady má nevěra na nevěrného jedince? 53
12.5. VO 5: Jaké pozitivní důsledky má nevěra? 54
13. Limity a přínosy studie 56
13 Návrhy na další zkoumání 57
14. Závěr 58
Seznam literatury 59
Seznam příloh 67
Přílohy 68

1 ÚVOD

Nevěra je v dnešní době velmi častý jev (Capponi a Novák, 1995). Setkáváme se s ní ve filmech, knihách a často se dotkne přímo nás, či našich nejbližších přátel a rodiny. V takové situaci se najednou nevěra promění v téma, které je silně tabuizované a téma, o kterém by se ideálně nemělo mluvit, a jedinci by se za něj měli stydět. Společnost vnímá nevěru jako jakési porušení normy, normy monogamie (Vaughanová, 2009). Normy, která je v dnešní společnosti ustanovena, a to i přesto, že k nevěře dochází u většiny partnerských vztahů.

Existuje několik důvodů, proč je z mého pohledu nesmírně důležité, aby se téma nevěry ve společnosti neustále zmiňovalo a zkoumalo. Nevěra se týká nás všech, a to nehledě na to, zda jsme někoho podvedli, zda jsme byli podvedeni, či zda se jsme se s nevěrou nikdy přímo nesetkali. Jako jedinci, kteří jsou součástí společnosti, jsme všichni zodpovědní za společenské prostředí a za pohled, který na nevěru společnost má.

Dalším důvodem je dostatečná znalost tématu nevěry ve společnosti. Je důležité, aby společnost byla seznámena s četností nevěry, a s možnostmi jejího řešení a vypořádání se. Nikdo nedokáže být imunní vůči důsledkům, které nevěra může mít a nejlepší způsob, jak se s tímto jevem vypořádat, je být s tímto tématem dostatečně obeznámen. Právě znalost tématu, a obecně praktika sdílení znalostí a zkušeností ve společnosti, může nesmírně přispět k rychlejší psychické pohodě jedince, a uvědomění si, že v tom není sám a jeho strasti jsou řešitelné (Vaughanová, 2009).

Dalším důvodem je také to, že akademických výzkumů ohledně důsledků partnerské nevěry z pohledu nevěrných jedinců je v České republice malého množství. V roce 2010 byla napsána zajímavá bakalářská práce, kde se autorka věnovala kvantitativnímu výzkumu psychickým důsledků nevěry (Černochová, 2010). Myslím si, že by bylo velmi přínosné problematiku prozkoumat kvalitativně a získat tak obsáhlejší data, která by u důsledků nevěry mohla přinést zajímavé informace. Další zajímavou prací byla také diplomová práce, kde autorka zkoumala psychosociální důsledky u podvedených jedinců (Jurošková, 2021).

Má práce má tedy za cíl přinést nový pohled na důsledky nevěry z opačné strany nevěry, tedy ze strany podvádějících, a to formou kvalitativního výzkumu. Teoretická část mé práce, seznamuje čtenáře nejdříve s vysvětlením nevěry jako takové, s jejími typy a typy vztahů, dále s pohledem na nevěru pohledem evoluční psychologie a historie, a normou

věrnosti. Dále se zaměřuje na hlavní téma bakalářské práce, kterými jsou důsledky partnerské nevěry, se zaměřením na různé typy dopadů, reakcí a také potencionálním řešením, které s důsledky úzce souvisí. Praktická část mé bakalářské práce, se následně zaměřuje na analýzu a zodpovězení stanovených výzkumných otázek, týkající se právě důsledků partnerské nevěry, z pohledu podvádějících jedinců.

TEORETICKÁ ČÁST

2 NEVĚRA

Pojem nevěra, by se dal vysvětlit několika různými způsoby. Je to tak z toho důvodu, že každý jedinec a každý jednotlivý pár, vnímá a vymezuje hranice nevěry jiným způsobem (Kirshenbaum, 2009).

2.1 Definice nevěry

I různí autoři definují nevěru odlišně. V psychologickém slovníku od Hartla a Hartlové (2000) najdeme, že nevěra je „*soulož nebo jiné sexuální aktivity, prováděné s jiným partnerem než s tím, s nímž osoba žije ve svazku dle zákona či zvykového práva*“.

Novák a Capponi (1995), definují nevěru jako milostný poměr s mimomanželským partnerem, nebo osobou, která je jiná než ta, které jsme přislíbili svou věrnost (Capponi a Novák 1995).

Šmolka zase jako „*formu vztahu či kontaktu, kterou oprávněně vnímáme jako emočně ohrožující či zraňující*“ (Šmolka, 2010, s. 20). Důležité je zde slovo „oprávněně“, které automaticky vylučuje jedince, kteří mají například žárlivost jako osobní charakteristiku (Šmolka, 2010).

Mezi novější definice nevěry, bychom mohli například zařadit definici od Esther Perel (2018), která ve své knize uvádí, že aby nevěra mohla být nevěrou, musí mít faktor tajemství, sexuální alchymie a emoční angažovanosti.

Mark, Janssen a Milhausen (2011), nevěru definují zase jako sexuální interakci s někým jiným, než je jejich současný partner a která ohrožuje jejich aktuální vztah. Psychologové Fincham a May (2017), o nevěře mluví jako o romantické činnosti s jiným partnerem, než se kterým je navázán výlučný partnerský vztah. Tato nevěra může vypadat jako emoční přilnutí nebo fyzické doteky (držení se za ruce, líbání, pohlavní styk).

Co se týče tedy nevěry jako samotného aktu, jedná se dle výše zmíněných definic o sexuální aktivity, emoční aktivity, či o jejich kombinaci. Tyto dva typy nevěry jsou spolu navíc často úzce provázány a přispívají k celkové pohodě partnerů (Kirshenbaum, 2009). Právě partnerský svazek, je podle Plzáka (1970) hlavní aspekt, bez kterého by nevěra nemohla nastat. Většina partnerství je založena na lásce, ale i pokud se oba dva partneři budou velmi milovat, nelze tím zaručit, že se ani jeden z nich nevěry nikdy nedopustí. Láska sice může přetrvat, sexuální přitažlivost však často po pár letech upadá a jedinci mohou být

nezáměrně přitahováni někým novým. Neexistuje zkrátka způsob, jakým by se tato přitažlivost dala konzervovat. Jak zmiňuje Plzák, nevěra může být také součástí psychiatrického onemocnění, například v manické fázi maniodepresivní psychózy[1] nebo deprese.

2.2 Výzkumná činnost

Nevěra je tedy jev, který se v partnerství vyskytuje velmi často. Studie od Capponi a Nováka (1995) uvádí, že se nevěra vyskytuje až v 75 % všech partnerství, Plzák uvádí dokonce 90 %. Zbylých necelých 10 %, jsou podle něj jedinci frigidní, impotentní či takoví, kteří v ohledu nevěry zalhali. Zbývají tedy přibližně 2-3 % partnerství, které si pro sebe zachovali nadšení na celý svůj život (Plzák, 1970).

Poměrně obsáhlý výzkum četnosti nevěry, prováděli v devadesátých letech v České republice také sexuologové Weiss a Zvěřina, kterého se zúčastnilo přes 700 žen a 700 mužů. 65 % mužů a 46 % žen uvedlo, že byli ve svém partnerském svazku alespoň jednou nevěrní. U mužů se jednalo zejména o jednorázové nevěry, u žen o nevěry delšího trvání (Kratochvíl, 2005).

Co se týče některých novějších výzkumů četnosti nevěry, v roce 2007 proběhl výzkum, který ukazuje, že se nevěry každoročně dopustí 2–4 % populace (Whisman a kol., 2007).Výzkum pod záštitou Health Testing Centers z roku 2021, který proběhl u 411 lidí v monogamních vztazích zase uvádí, že přes 46 % z nich uvedlo, že ve svém vztahu byli nevěrní (Sosnoski, 2021). Buss (2018) uvádí, že v Americe se nevěra vyskytla až 50 % partnerství.

Existují dále také přibližně 2-3 % lidí, kteří nevěry nejsou vůbec schopni. Jsou to takzvaní primárně monogamní muži a primárně monoandrinní ženy, kteří mají anomální[2] osobnost. Pavlát se tomuto tématu věnoval a zjistil, že monogamní muži, mají ženám neimponující faktory, jako například femininní rysy v chování. Je ovšem nutné je odlišovat od sekundárně frigidních jedinců, kteří sexuální cítění vůbec nemají (Plzák, 1988).

[1] Maniodepresivní psychóza, též nazývaná jako bipolární afektivní porucha, patří do skupiny poruch nálad a je charakteristická silnými změnami nálad a úrovní aktivity, tedy její poklesem či vzestupem (Kulišťák, 2017)

[2] Anomální osobnost je pojem, který se v současné době používá pod názvem porucha osobnosti. Jsou to „*hluboce zakořeněné a přetrvávající vzorce chování, projevující se jako neměnné odpovědi na široký rozsah osobních a sociálních situací*“ (MKN 10, 2006).

Podobných výzkumů, které se týkají nevěry je mnoho. Je však důležité mít na paměti, že jejich pravdivost není vždy stoprocentní. Výzkumy probíhají dle výpovědí respondentů, které nemusejí být vždy přesné. Muži mají často tendenci věci nadsazovat, ženy naopak bývají v popisu nevěry zdrženlivější, a už téma nevěry je samo o sobě velmi intimní a tabuizované. Velká část společnosti se tedy pravděpodobně o svou zkušenosti ani nepodělí (Šmolka, 2010).

3 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ VZNIK NEVĚRY

Ještě před popisem nevěry jako takové, je důležité zmínit nejčastější faktory nevěry. V roce 2020 proběhla studie, která se zabývala tím, proč lidé ve vztahu podvádějí. Výzkum probíhal u 495 lidí a mezi nejčastější příčiny nevěry, jedinci uváděli zlost, malou sebeúctu, nedostatek lásky, sexuální touhu, potřebu rozmanitosti, zanedbávání partnerem či situační okolnosti. Tyto motivace navíc dále ovlivnily to, jak dlouho nevěra probíhala, jak moc byli do nevěry zainteresováni emočně a zda jejich primární vztah následně skončil (Selterman, 2020).

Pokud se tedy podíváme na výše zmíněné faktory, příčiny nevěry můžeme převážně rozdělit na faktory osobnostní a situační. Existují totiž určité aspekty osobnosti, které mohou k nevěře dopomáhat, jako například lidé, kteří vyžadují neustále změny, lidé extrovertní, kteří rádi navazují nové kontakty či lidé, kteří mají narcistickou osobnost a potřebují si posilovat obraz sebe samého (Šmolka, 2010). Na druhou stranu to mohou být lidé emočně nezralí, kteří mají poruchu sebevědomí, či jedinci, kteří jsou či byli zanedbáváni (Kristen a kol.,2001). Nevěra může být také důsledkem určité psychopatologie, například anetičnosti[3] či hypersexuality[4] (Šmolka, 2010).

Existují i určité fáze v životě, které způsobují vyšší riziko toho, že se nevěry jedinec dopustí. Může se jednat o syndrom nevybouřeného mládí, dlouhodobější odloučení partnerů či situace které nastávají následně v manželství. Už určitá adaptace na manželství, je pro některé jedince náročná, stejně tak jako následný návrat žen po mateřské dovolené do práce, či následné problémy v manželství, jako například neuspokojivý sexuální život (Kristen a kol., 2011) či emočně neuspokojící manželství (Šmolka, 2010; Brand a kol., 2007).

Protože velkou část svého života strávíme v práci, i zde je poměrně velká příležitost pro nevěru, vzhledem ke každodennímu kontaktu se spolupracovníky (Blow a Hartnett, 2005). Dalším faktorem také může být předchozí nevěra. Pokud už jedinec někdy nevěrný byl, existuje mnohem větší šance, že se nevěry dopustí znovu (Kristen a kol., 2011).

[3] Anetický = bez morálního cítění (Hartl, 2004).

[4] Hypersexualita je sexuální dysfunkce, která se projevuje nadměrnou sexuální dráždivostí či výkonností (Hartl, 2004).

4 TYPY NEVĚRY

Typů nevěry je opravdu mnoho, proto jsem se rozhodla zaměřit na nejčastější typy nevěry, které ve svých knihách uvádí český psycholog, Petr Šmolka.

- Flirt – náznaky se sexuálním podtextem, u kterých se nepředpokládá, že dojde k jejich naplnění (Šmolka, 2010), nicméně může sloužit i jako prevence proti nevěře. V přiměřeném množství může působit pozitivně na sebevědomí jedince, vždy by ale u flirtu měla existovat jakási hranice, kterou ani jeden z jedinců nepřekročí (Šmolka, 2004).
- Mimomanželský kontakt – jednorázový nebo krátkodobý kontakt, který je často čistě sexuální.
- Dobrodružství – má delší dobu trvání a dochází při něm k emoční angažovanosti. Nevěrní jedinci mají pocit, že mají vše pod kontrolou, a i přesto že trvá delší dobu a jsou v něm emoce, jedinci neuvažují o společné budoucnosti.
- Mimomanželský vztah – dlouhodobý vztah, ve kterém se jedinci zapojují jak sexuálně, tak emočně, a často alespoň u jednoho z partnerů časem dochází k myšlenkám o společném budoucím soužití.
- Virtuální nevěra – nevěra s použitím internetu. Může mít stejné následky jako nevěra reálná, navíc s absencí osobního kontaktu jedinci předcházejí různým druhům zklamání a vytvářejí si tak nereálné lákavé fantazie o tom druhém.
- Swingování – směňování partnerů pro sexuální zpestření a uspokojení. Emoce do něj zásadně nepatří.
- Prostituce – ne vždy se do kategorie nevěr uvádí, nicméně i tímto pohledem je možné na prostituci pohlížet. Z pohledu Šmolky, se minimálně jedná o ,,*závažnou vztahovou patologii, často s velice destruktivními následky*'' (Šmolka, 2010, s. 18).

Mezi nové typy nevěry, patří například online nevěra, která přišla s rozvojem internetu. Vztah je udržován zejména skrze online konverzace či videohovory a aby toto online jednání mohlo být nazýváno online nevěrou, musí být skryto před dlouhodobým partnerem (Mao a Raguram, 2009).

Nevěru lze dále dělit na nevěru emoční a sexuální. Mezi zahraniční pohledy na toto rozdělení nevěry, patří například terapeutka Staci Lee Schnell (2016), která nevěru rozděluje na emoční a fyzickou. Do emoční nevěry řadí aféru objektu, kybernetickou aféru a emocionální aféru, a do nevěry fyzické aféru sexuální.

- Aféra objektu – téměř posedlost daným člověkem, díky které je silně zanedbáván dlouhodobý vztah.
- Kybernetická aféra – probíhá online, bez přítomnosti dlouhodobého partnera a patří do ní například sexting, psaní zpráv či videohovory.
- Emocionální aféra – citové připoutání k jiné osobě, než je dlouhodobý partner. Může se projevovat jako častá komunikace o hlubokých či osobních věcech, či jako sdílení životních otázek, cílů a snů.
- Sexuální aféra – sexuální vztah či styk, při kterém jedinec ke svému sexuálnímu partnerovi nemá žádnou hlubší citovou vazbu.

Nevěru emoční a sexuální vymezují také Matějček a Dytrych (2002), kteří ji navíc doplňují o nevěru fiktivní.

- Nevěra psychická – jedná se o zamilování se do jiného člověka, než je stálý partner. Toto zamilování se může projevovat jako sdílení problémů, radostí, snů a zároveň tyto věci jedinec přestává sdílet se svým stálým partnerem.
- Nevěra fyzická – jedná se o vztah, s jiným než stálým partnerem, který obsahuje sexuální styk. Často se také jedná o sexuální styk náhodný, který slouží pouze pro erotické dobrodružství.
- Nevěra fiktivní – nevěra, při které vlastně k nevěře nedochází. Jedinec pouze demonstruje chování nevěry (začne se vyzývavě oblékat, tráví večery mimo domov) a snaží se u partnera o navodit dojem, že nevěrný opravdu je.

Tyto typy nevěry (zejména sexuální a emoční), jsou spolu však často úzce provázány, vzájemně se ovlivňují a dohromady fungují tak, aby co nejvíce přispěli ke vztahové pohodě jedinců (Birnbaum a Reis, 2019).

5 TYPY VZTAHŮ

Aby mohlo dojít k aktu nevěry, dle Plzáka je potřeba, aby se jedinec nacházel v partnerském svazku. A stejně jako u výše zmíněných typů nevěry, i typů vztahů existuje mnoho a každý autor uvádí jiné. Pro účely této bakalářské práce, jsem se tedy nejdříve rozhodla zmínit vztahy, které ve své knize (1988) popisuje český psychiatr, Miroslav Plzák. Mezi typy vztahů podle něj patří zejména:

- Manželské soužití – ,,*soubor společných činností manželů, jež jsou nezbytné, aby manželství fungovalo''* (Plzák, 1988, s. 18). Mezi tyto činnosti patří například starost o domácnost, finanční hospodaření, péče o dítě a volný čas.
- Milostný vztah – vyskytují se v něm nejen sexuální emoce a chování, ale i touha, stesk a neerotická emocionalita.
- Touha – vyjadřuje chtění a cokoliv je cílem chtění, se může stát něčím, na čem je jedinec emočně závislý. Je to emoce, která nabuzuje k nebezpečným aktivitám a může časem vytvořit i labilní vztah. Stesk je naopak projevem více trpělivého čekání a symptomem zdravého vztahu.
- Milenectví – vztah eroticko-sexuální, který netrvá většinou déle než dva roky a má tři základní etapy:
    - Etapu sexuálně erotického okouzlení, při které jsou jedinci ovlivnění velmi silnou sexuální touhou.
    - Etapu plné konzumace milenectví, při které začíná upadat první erotické okouzlení a jedinci se začínají citově sbližovat.
    - Etapu sexuálně erotické dekadence, při které rozmanitost a intenzita erotického prožívání upadá. Po této etapě dojde buďto k rozchodu, vztahu, ve kterém jedinci začnou přemýšlet o společné budoucnosti, anebo k emočně asymetrickému vztahu, což je vztah, ve kterém alespoň jeden z páru zůstává ze soucitu nebo kvůli chtíči, či potřebě mít potomka. Sexualita ovšem už ve společném životě chybí.

Co se týče zahraničních pohledů na typy vztahů, Americký psycholog Robert Stenberg (1986), definoval osm vztahů, v souvislosti s triangulární teorií lásky. Vztahy rozděluje podle přítomnosti či nepřítomnosti tří složek (intimity, vášně a oddanosti), a těmito vztahy jsou láska sebeodhalování, romantická láska, přátelství, kamarádská láska, vášnivá láska, oddanost a fatální láska. Láska, která má pak všechny tři složky, se nazývá láska úplná.

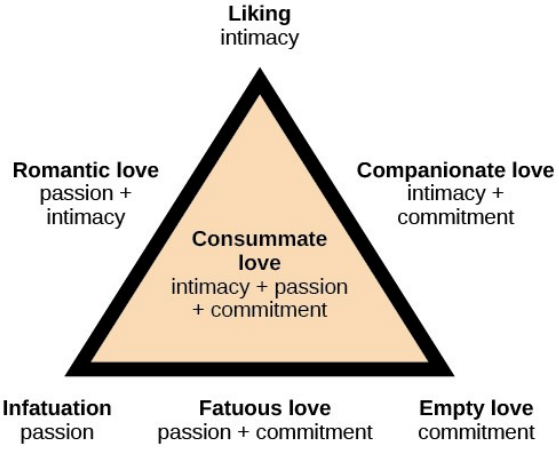

Obrázek č. 1: Schéma triangulární teorie lásky

Od tradičního manželství, které zmiňuje Plzák, se dále liší otevřená manželství, která se různí podle dohody manželů a může se v něm například jednat o svobodný sexuální život (Novák a Hargašová, 2007).

Dalšími novodobými typy vztahů a zároveň fenomény dnešní doby, jsou například singles a „přátelé“ s výhodami. Singles jsou v podstatě svobodní jedinci, kteří nemají partnerský vztah a může jednat i o jedince, kteří by partnerský vztah chtěli. Ovšem ti pravý singles, jsou bez partnera, protože to tak chtějí (Novák a Hargašová, 2007).
„Přátelé“ s výhodami, se dostali k rozmachu v minulém desetiletí a výzkum který probíhal ve školních kampusech, a tedy na mladých jedincích, přátelství s výhodami definuje jako pravidelnou sexuální aktivitu, při které se jedinci nepovažují za účastníky milostného vztahu (Erlandsson, 2013).

6 NEVĚRA POHLEDEM EVOLUČNÍ PSYCHOLOGIE A HISTORIE

6.1 Teorie strategií pro rozmnožování

Evoluční přístup vychází z předpokladu, že veškeré existující životní formy, jsou výsledkem genetických změn, ke kterým došlo v průběhu evoluce. Konkrétně evoluční psychologie, je jakousi kombinací evoluční biologie a kognitivní psychologie, která může pomoci k tomu, aby se lépe porozumělo lidskému chování. A stejně jako na spoustu dalších témat, má evoluční psychologie svůj pohled i na téma nevěry (Evans a Zarate, 2002).

Existují evoluční argumenty, jak pro monogamii[5], tak pro polygamii[6] a pro pohlavně rozmnožující se živočichy, vznikly dvě základní teorie strategií pro rozmnožování. První, která se nazývá r-strategie, je strategie, při které se živočichové soustředí na kvantitu potomků a doufají, že z nich co nejvíce přežije. Investují do nich totiž minimálně či vůbec. K-strategie se naopak snaží o menší počet potomků, o které se ale rodiče budou starat často až do jejich dospělosti (Capponi a Novák, 1995). Podobným tématem se zabývá Trivers (1972), se svým pojetí teorií o rodičovských investicích, ve kterých říká, že každý rodič do svého potomka vkládá určitý počet investic, které se pak odvíjí od jeho šance na přežití. Pokud bude mít pár pouze jednoho potomka, oba dva partneři do něj mohou vkládat 100 % svých zdrojů. Pokud mají potomků více, tyto zdroje se mezi potomky rozdělují a u každého potomka se tak snižuje procento šance na přežití. Toto Triversovo pojetí rodičovských investic, má zároveň vliv na pohlavní výběr, což je proces, který řídí sexuální chování jedinců a spočívá v tom, že příslušníci jednoho pohlaví mezi sebou soutěží o reprodukční přístup k druhému pohlaví (obvykle muži o přístup k ženám).

Pokud se tedy vezme v potaz, že žena je za svůj život schopna přivést pouze omezený počet potomků a muž má téměř neomezené možnosti (pokud nebereme v potaz limity jejich vlastních sil), z evolučního hlediska je pro muže přínosnější r-strategie (Capponi a Novák, 1995). Cílem samců je totiž zachovat svůj živočišný druh a promiskuita tedy může mít u mužů biologický původ (Šmolka, 2010). Výzkum z roku 2019 tvrdí, že častější nevěra, může mít u mužského pohlaví také původ ve větším množství testosteronu (Klimas a kol., 2019). Dawkins toto tvrzení o zachování živočišného druhu rozvedl a tvrdí, že lidským údělem není pouze zachovat svůj živočišný druh, ale replikovat svůj sobecký gen. Sobecký

[5] Monogamie je „*párové soužití dvou jedinců různého pohlaví*“ (Hartl, 2014).

[6] Polygamie je „*soužití jedince jednoho pohlaví s více jedinci druhého pohlaví*“ (Hartl, 2014).

z toho důvodu, že jde v podstatě o závod mezi alelami (formami genu) určitého genu a vlastnost, kterou pak alela přinese, nemusí být prospěšná pro samotný organismus. Lidé jsou tedy podle něj v podstatě pouhými nástroji, které jsou stvořeny proto, aby se sobecký gen zachoval a donekonečna se rozmnožoval (Dawkins, 2018). Trivers (1972) na druhou stranu uvádí, že nejvýhodnější strategie pro muže, je strategie smíšená. Hlavním cílem pro ně stále zůstávají dlouhodobé rodičovské investice, zároveň jsou ale geneticky výhodné mimo partnerské sexuální aktivity, a to z toho důvodu, že do potomka bude investice vkládat otec, který opravdovým otcem potomka není, pouze se toho domnívá.

Evoluční pohledy také často uvádí, že muži měli a mají mnohem větší sklon k promiskuitě než ženy. Etologické vysvětlení pro jejich promiskuitu je takové, že samice může na svět přivést pouze určitý počet potomků a díky tomu si pečlivě vybírá svého partnera, kdežto muž se snaží zachovat svůj živočišný druh a je schopen oplodnit libovolný počet samic (Šmolka, 2003). Aby ženy předešly tomu, že potomka zplodí s jedincem, který aplikuje strategii navazování krátkodobého vztahu, používají takzvané zdržovací taktiky, které v praxi vypadají například tak, že přistupují k pohlavnímu styku mnohem pomaleji a rozvážněji. Tím tedy automaticky vyloučí jedince, kteří mají krátkodobé úmysly. Nelze však říci, že ženy jsou od přírody monogamní. I ony navazovaly krátkodobé vztahy, které však ale spíše sloužily pro sexuální uspokojení či výměnu sexu za potravu, jak můžeme vidět například u šimpanzů. Ženy však těmito krátkodobými vztahy mohly mnohem více ztratit než získat, například mohly zůstat s mládětem sami a bez partnera, nebo jí dlouhodobý partner mohl na krátkodobé vztahy přijít a hrozilo by jí od něj nebezpečí. Pokud má totiž žena pohlavní styk s jiným partnerem, než je její dlouhodobý, v nebezpečí se nejvíce ocitá právě dlouhodobý partner, který může potencionálně věnovat energii a zdroje do potomka, který není jeho. Dlouhodobá partnerka se naopak ocitá v nebezpečí ve chvíli, kdy má partner jiný krátkodobý vztah a začne část svých investic vkládat do vztahu nového (Evans a Zarate, 2002). Výzkumy ukazují, že se ženy více obávají od svého partnera emoční nevěry a muži zase od své partnerky nevěry sexuální. Příkladem může být výzkum z roku 2014, který proběhl téměř u 64 000 amerických občanů a odpovídá právě těmto předpokladům (Frederick a Fales, 2014).

6.2 Vizuální aspekty tvorby svazku

Z evolučního pohledu, má na výběr partnera mimo jiné velký podíl i věk, s ním související vzhled a schopnost zajistit prostředky pro dobrý život a výchovu potomků. V 80. letech minulého století, zkoumal psycholog Buss evoluční hypotézu partnerských preferencí. Výzkumu se zúčastnilo přes 10 000 lidí z různých zemí a kontinentů a výsledky ukázaly, že ženy daly téměř vždy přednost mužům, kteří na první pohled vypadají, že jsou ekonomicky zajištění (například dle oblečení). Výzkum také prokázal, že ženy dávají přednost mužům starším, než jsou ony sami, protože šance že již budou ekonomicky zajištěni, je mnohem větší než u mužů mladších. Co se týče mužů, ty dávají přednost partnerkám mladším. Z evolučního pohledu je to tak z toho důvodu, že věk ženy je pro její rozmnožovací schopnosti mnohem důležitější než věk muže, který je schopen mít potomka i v 80 letech. Muže tak přitahují rysy mládí jako jsou například plné rty, hladká kůže či lesklé vlasy (Evans a Zarate, 2002).

Lidé jsou také poměrně jedineční, co se týče sexuální intenzity a mnohostrannosti. Ostatní druhy jsou sexuálně aktivní pouze v období říje a v tomto období se vizuálně mění i jejich pohlavní orgány. U lidí je ovulace skrytá a jejich sexuální aktivita je v podstatě rozložená do celého cyklu. Lidé mají dále genitálie výjimečně velké, prsa žen jsou například mnohem větší, než je potřeba pro mléčné žlázy, a navíc je spousta oblastí erotogenních, jako například bradavky či ušní lalůčky. Evoluční psychologové si tyto rozdíly vysvětlují tím, že napomáhají k upevnění monogamního svazku. A právě vytváření svazků hraje důležitou roli v sexuálním životě. Lidé jsou na rozdíl od ostatních druhů poměrně sexuálně zvídavý a potěšení mají nejen ze sexuálního styku, ale také například z flirtu či z fantazií. Pokud by lidé používali sexuální styk pouze na zplození potomka, trvalo by to pár vteřin a žádný svazek by se neměl šanci ani vytvořit. Z toho důvodu druhy, které tvoří dlouhotrvající svazky, často aplikují rozvinuté rituály dvoření se (Wilson, 1993).

Veškeré tyto výše zmíněné pohledy evoluční psychologie a výzkumy, nám mohou pomoci porozumět lidskému chování. To, zda je ale monogamie přirozená či nepřirozená, v podstatě není zjistitelné. Nikdo nežije mimo kulturní rámce, a tak je monogamii či polygamii možné chápat vždy jen z pohledu dané společnosti. To, co nahrává či odporuje nevěrám, jsou právě činy jedinců, které formují a ovlivňují společenské faktory (Vaughanová, 2009).

6.3 Historie nevěry

Zmínky o promiskuitě máme už z dávné historie. Kromě dob hladomoru a válek, kdy promiskuita byla na denním pořádku a zmizely poslední pokusy o to vést spořádaný a slušný život (Plzák, 1988), se zmínky o nevěře, a také o tom, jakým způsobem byla trestána, objevují už v bibli. I přesto je monogamie typ soužití, který se oficiálně praktikuje už od starověku.

Na jednu stranu by se dalo říci, že člověk je přece od přírody tvor sériově monogamní, a to z důvodu následné výchovy a zabezpečení potomků. To však neodpovídá všude přítomné nevěře. Například ve starém Řecku a Římě, se nevěra trestala smrtí a postihovány byly zejména ženy. V těchto dobách, se však na manželský svazek pohlíželo trochu jinak než dnes. V dnešní době manželství představuje lásku mezi dvěma milujícími se jedinci, dříve však sloužilo hlavně k udržení rodu a vychování potomků. Důvodem trestů tedy nebyla promiskuita, ale spíše porušování pravidel manželské instituce. Ještě negativnější pohled na nevěru má islám, který pro tento pojem používá název Zina. Lidé jsou za ni tvrdě trestáni a tresty se liší od bičování až k ukamenování (Penn a kol., 2007). S věrností a láskou přichází pak až později křesťanství (Capponi a Novák, 1995).

Právě křesťanství a judaismus, poměrně špatně interpretovali sexuální chování, které je láskou úzce provázáno. Římská katolická církev dodnes tvrdí, že jediným smyslem sexuálního chování je zplození potomka. V roce 1976 dokonce vznikla doktrína, ve které papež Pavel VI. zakazuje používání jakékoliv formy antikoncepce, a právě na tom si církev zakládá svoji autoritu. Na myšlence, že bůh stvořil pohlavní orgány čistě na zplození potomka. Všechno, co ale doposud víme o genetické historii lidstva, hovoří o sexuálních praktikách jako nástroji, který je naopak nesmírně důležitý pro utváření svazku. Tento zkreslený pohled církve, pak také zapříčinil negativní zacházení s homosexuály. Přitom o homosexualitě máme zmínky už například ze starověkého Řecka a v biologickém smyslu jde o velmi typické chování, které se vyskytuje i ve zvířecím světě, a to od hmyzu až po savce. Z evolučního hlediska, je homosexualita především druh lidského svazku, který mohl být v určitých dobách dokonce výhodnější, například pro lovce a sběrače (Wilson, 1993).

V 19. století začala být monogamie vnímána jako jakási vyspělost kultury a mravní síla jedinců (Capponi a Novák, 1995). I tak je ale nevěra jev, který se vyskytuje stále častěji. Z historického pohledu tomu tak může být z toho důvodu, že doba života lidí se neustále

prodlužuje. Lidé už dnes neumírají v 50 letech, a tak partnerství trvá déle, což s sebou automaticky přináší nové problémy (Pondělíček a Mašlová, 1971).

7 VĚRNOST JAKO NORMA

Křesťanská západní společnost, považuje za jednu jedinou a správnou verzi soužití muže a ženy právě monogamii. Podle etologů, by se však spíše než pojem monogamie, hodil pro lidstvo pojem sukcesivní monogamie, což je v podstatě série monogamních vztahů. I ta ale není ideální, například vzhledem ke zdravému výchovnému prostředí dětí (Šmolka, 2010). Realita monogamie je ovšem taková, že i přesto, že většina jedinců mimo partnerské pohlavní styky odsuzuje, je jimi následně přitahována, či je praktikuje. Vhodným názvem pro tuto situaci, by byla schizoidie, což je rozpor mezi běžným chováním jedinců a morálním kodexem dané společnosti (Pondělíček a Mašlová, 1971).

Dala by se tedy zde položit otázka, jakou důležitost má vůbec nevěra, respektive věrnost, v partnerských vztazích. Výzkum STEM z roku 1994 zjišťoval, jaké hodnoty jsou pro jedince ve vztahu důležité a méně důležité pro životní štěstí. Respondenti měli hodnoty seřadit od nejdůležitějších po nejméně důležité a věrnost se umístila až na místě šestém. Na prvním místě se nacházelo zdraví (Kratochvíl, 2005).

Vůči nevěře se tedy nějakým způsobem vymezujeme všichni. Máme k ní určité postoje, stejně tak jako jednotlivé národy či náboženství. I přesto, že se v podstatě jedná o porušení základní normy společenství, neexistují vymezené sankce. Tyto normy se však často neshodují s postoji individuálních jedinců. Šmolka (2003) si zde klade otázku, zda je možné, že tyto normy fungují jako bumerangový efekt a pokud by byla doktrína obrácená a nevěra by byla povinností, bylo by nevěry méně? Podobnou myšlenkou se zabýval i francouzský autor srovnávací psychologie Espinas, který řekl, že: „*Tam, kde je rodina těsně semknutá, tvoří se smečky jen v řídkých podmínkách. Naproti tomu tam, kde se vyskytuje volný pohlavní styk nebo polygamie, vzniká smečka takřka sama sebou... Má-li se utvořit smečka, musí se rodinné svazky uvolnit a individuum se musí zase stát svobodným*“ (Pondělíček a Mašlová, 1971). Tomuto pohledu na druhou stranu odporuje výzkum z roku 2022, který se věnuje tomu, zda je nevěra ,,nakažlivá‘‘ a zda bude mít jedinec větší tendence k nevěře, pokud se bude nacházet v prostředí, kde je nevěra častým či běžným jevem. Výzkum zjistil, že poté co byli jedinci vystaveni nevěře, jejich motivace pro uchránění dlouhodobého vztahu silně klesá a pravděpodobně tak připravuje půdu, pro uvolnění touhy po alternativních partnerech. Toto prostředí tedy způsobuje určitou zranitelnost vůči nevěře (Birnbaum, Kobi a Zholtack, 2022).

Stejným tématem se také poměrně silně zabývala odbornice na mimo partnerské vztahy Vaughanová, která ve své knize o nevěře, nazývá monogamii mýtem. Mýtus monogamie je podle ní víra, která říká, že monogamie je v naší společnosti jakousi normou. Pokud je tedy jedinec nevěrný, může svoje chování vnímat jako osobní selhání. Skutečná realita ovšem je, že monogamie není normou. Pokud by byla, na světě by nebylo kolem 60 % mužů a 40 % žen, kteří nevěrní byli. Důvodem, proč je potřeba opustit od tohoto mýtu, je, jak uvádí Vaughanová, abychom ulevili pocitům hanby ne podvádějícím, ale podvedeným. Pokud by tento mýtus neexistoval, většina vztahů by se totiž nejen z nevěry dokázala vzpamatovat, zároveň by ale také nad jedinci nebyl pomyslný meč, který něco zakazuje a z monogamie by se stala vědomá volba. Partneři by si uvědomili, že i přesto jak se milují, v životě někdy nastane situace, kdy je bude přitahovat někdo jiný a že je to naprosto v pořádku, stejně jako je v pořádku a potřeba o tom komunikovat. Výzkumy, které byly prováděny na toto téma, ukazují, že pro většinu lidí je monogamie jednou z velmi důležitých pilířů vztahu. To ale zároveň nevylučuje jejich nevěru. Podle Vaughanové by bylo tedy odmítnutí monogamie pro společnost prospěšné nejen kvůli tomu, že by nevěrnému i podváděnému jedinci ulevilo od pocitu hanby či ztráty vlastních hodnot, ale ulevilo by i společnosti, a to od nutnosti být společnost pokrytecká a plná tajení nevěr a mimo partnerských poměrů (Vaughanová, 2009).

8 DŮSLEDKY NEVĚRY

Důsledky nevěry jsou velmi rozmanité a různí se od každého jedince, vztahu i pohlaví. To, co ale mají však ve většině případech společné, je negativní pachuť tohoto aktu. Až na pár výjimek, má nevěra zejména negativní dopady a jedince i vztah může silně traumatizovat (Šmolka, 2010).

8.1 Reakce

Před popisem důsledků nevěry jako takových, bych se nejdříve ráda zaměřila na několik nejčastějších reakcí na nevěru, které jsou jakýmsi předstupněm důsledků. Pokud se totiž jedinec rozhodne svého partnera s nevěrou konfrontovat, je potřeba aby si před tím ujasnil jednu základní věc, a to, zda to chce opravdu vědět. Často jedinec začíná s konfrontací z toho důvodu, že zoufale potřebuje ujištění, že žádná nevěra neproběhla. Už ale není dostatečně připraven na situaci, pokud zjistí že jeho podezření bylo správné. Ovlivněn může být také okolím, které může určitým způsobem tlačit, aby konfrontace proběhla co nejdříve. Jedince to může extrémně ovlivnit, a teprve až už bude pozdě, může dojít k uvědomění, že tu informaci vlastně vůbec vědět nechtěl (Vaughanová, 2009).

8.1.1 Žárlivost

„*Jedním z umění žít, je umění vypořádat se s nedůvěrou*“ (Plzák, 1999).

Každý jedinec reaguje na nevěru jinak. Někteří jsou v šoku, někteří jsou ochromeni a někteří jsou v psychickém napětí. Tyto stavy poté přechází na myšlenkové pochody o tom, kde se stala chyba a zda za to může sám podvedený jedinec. Tyto stavy mohou střídat stavy naštvanosti, obviňování partnera a všechny tyto emoce se točí v kruhu. Jiní se svým utrpením musí ven, a tak se svěřují svým nejbližším přátelům a rodině. To vše je ještě zhoršeno žárlivostí, při které zjišťují každý zjistitelný detail o nevěře, nicméně tyto informace pouze jejich utrpení akorát prohlubují (Capponi a Novák, 1995).

Capponi a Novák definovali žárlivost jako ,,*zvláštní formu úzkosti, vznikající z obav před ztrátou lásky partnera, který by mohl své city přenést na jinou osobu*‘‘ (Capponi a Novák, 1995), Plzák zase jako ,,*neschopnost vyrovnat se jak s nejistotou, tak se zdrcující jistotou*‘‘ (Plzák, 1999). Brewer a Riley (2010) žárlivosti navíc rozumí jako určitému projevu náklonosti, oddanosti a lásky.

Člověk je tedy v podstatě celý život vystaven tomu, zda bude lidem plně důvěřovat a následně může být podveden anebo zda bude ustavičně nedůvěřovat všem a všemu, což mu přinese spoustu nepříjemných pocitů, jako například žárlivost. Žárlivost je ale přirozená rekce naší mysli, a to jednak na partnerovo chování, ale i na chování, které si domýšlíme (Plzák, 1988).

Pohled evoluční psychologie na přirozenost žárlivosti zároveň vyzdvihuje její pozitivní aspekty. Projev žárlivosti je dle Busse (1995) či Scelza (2013) adaptivní odpovědí na potencionální či aktuální hrozbu, která má za úkol ochránit partnerský svazek a to tím, že jejím aktivováním motivuje partnera k tomu, aby se vyhnul sexuálním styku s jinou osobou. Zároveň je v mnoha výzkumech vidět, že ženy projevují mnohem větší žárlivost na partnerovo emoční nevěru a muži na partnerky sexuální nevěru. Tuto hypotézu testoval Buss ve třech studiích. V první studii nejdříve muži a ženy vybírali, jaká situace by je rozrušila více (emoční versus sexuální nevěra partnera). V druhé studii se následně zaznamenávali jejich fyziologické reakce (například srdeční frekvence) a to při představování si nevěry, u které předtím usoudili, že by je rozrušila více. Třetí studie následně testovala vliv předem daného vztahu na aktivaci žárlivosti. Všechny tyto studie prokázali mezipohlavní rozdíly a potvrdili tedy vazby na aktivaci žárlivosti, a to u mužů na sexuální nevěru a u žen na nevěru emoční. (Buss a kol., 1992; Scelza, 2013).

Stejně typy nevěry a typy vztahů, i žárlivost se rozděluje na několik typů. Nejčastějším typem žárlení, je žárlivost situační, kterou lze poznat například tak, že partner v předchozích vztazích nežárlil. Oproti psychopatickému žárlení, si jedinec svoje chování, které vyvolala daná situace uvědomuje, a zpětně se za něj stydí (Plzák, 1988). Do situační žárlivosti, bychom mohli zařadit i neopsychogenní aferenci[7], která může nastat například vlivem etylalkoholu po požití alkoholu. Jedinec má najednou ke všemu jiný postoj (v dobrém i ve špatném slova smyslu), než by měl střízlivém stavu (Plzák, 1999).

Co se týče příčin žárlivosti, mají určitě podíl aspekty jako je dědičnost, osobnost, partner, partnerská situace či biologické faktory osobnosti, kam můžeme zařadit určité choroby či jakékoliv oslabení nervové soustavy (například nedostatek spánku nebo jídla, premenstruační syndrom atd.) (Plzák, 1999). Dalším aspektem může být také předchozí nevěra. V roce 2023, prováděla Ocelíková ve své diplomové práci výzkum, zaměřený na žárlivost a výsledky ukazují, že jedinci v mladé dospělosti, kteří byli ve svých předchozích

[7] Neopsychogenní aference zařídí, že vstup signálu do vědomí, jde jinou cestou, než cestou psychologického zážitku a vytváří tzv. neopsychogenní vyladění (Plzák, 1999).

vztazích nevěrní, vykazují silnější žárlivost na kognitivní (smyslovou) i behaviorální (chování) úrovni (Ocelíková, 2023). Stejným tématem se zabýval také například výzkum od Buunka a Fernardeze, z roku 2020.

Po tom co se partner o nevěře dozví, se také klidně může stát, že nebude žádné známky žárlivosti, ani jiných silných reakcí projevovat, bude vypadat že je lhostejný a na první pohled se může zdát, že je vše vyřešeno. Emoce ale vyvolávají další emoce, ty se párově řetězí, jsou doslova vůlí neovlivnitelné a nelze je ignorovat. U zdravého jedince tedy lhostejnost není psychicky možná. Pokud by byla lhostejnost přesto opravdová, jednalo by se ze strany lhostejného o zvláštní druh deprese (Plzák, 1988).

8.1.2 Manévry kryjící nevěru

Předchozí téma žárlivosti, bylo zaměřené na reakci podvedeného jedince. Ale i nevěrní jedinci vykazují určité chování, jak se s nevěrou, respektive s komunikací o ní vypořádávají. Plzák ve své knize manželské judo, zmiňuje několik manévrů kryjící nevěru, které využívají jak ženy, tak muži.

- Manévr „U‘‘ používají převážně ženy, a to na celém světě. Nevěru často kritizují, nebo se přiznají k něčemu ne tak hroznému a muž získá pocit, že by jeho partnerka nevěry nikdy schopná nebyla.
- Manévr bezostyšné předstírání naivity, je chování, z kterého má partner pocit, že jeho partnerka je tak naivní, že by s žádným mužem nikdy nic mít nedokázala.
- Manévr ženy zhrzené životem je manévr, při kterém žena muži povídá o svých předchozích vztazích, jak ji podvedl, jak se spálila a jak už to nikdy v životě nechce zažít. Muž z toho opět usoudí, že jeho partnerka má tak negativně silné zkušenosti s nevěrou, že by jí sama nikdy nebyla schopna. Pokud by se o takový manévr pokusil muž, je dost pravděpodobné že by to nedokázal tak opravdově sehrát a žena by na to přišla.
- Technika podmíněných reflexů je technika muže, který se snaží skrýt nevěru. Pokud ho žena začne napadat a podezírat, muž se sebere a odejde. Je to strategie, která je nekompromisní a má v sobě nebezpečí opravdové nevěry.
- Obrana drzým útokem spočívá po podezírání partnera v útoku, který žena vede skrz lstivé dotazy a odpovědi, a vinu prakticky přenáší na muže.

- V pracovním prostředí se můžeme setkat například s taktikami, kdy jedinec svého milence a kolegu doma pomlouvá, a partner má tak pocit, že ho jedinec opravdu nemůže vystát.

Do manévrů vysvětlující nevěru patří dále defenzivní a ofenzivní akce. Ofenzivní akce je taková, kdy jedinec, který je dopaden při nevěře, obrátí pozornost a vinu na podváděného. Jako příklad uvádí Plzák situaci, kdy muž přistihne ženu a ta mu začne říkat, jak konečně dosáhl svého, a jak tedy už bude podvědomě vědět, že může taky podvádět. Za akci defenzivní, se považuje rychlá a strohá reakce podvádějícího. Jedinec uzná svoji chybu, kupříkladu řekne že od toho druhé nemůže čekat odpuštění a bez jakéhokoliv prosení či komunikaci odejde. Podvedený člověk si rychle uvědomí aktuální situaci a často se vše vyřeší mnohem rychleji (Plzák, 1970).

V dnešní době internetu, kdy lidé mezi sebou komunikují online, se poměrně často vyskytuje také online nevěra a dají se sledovat určité „novodobé manévry“. Výzkum z roku 2000 poukazuje na některé chování, kterým se podvádějící jedinci vyznačují, či chování, kterým se snaží svou nevěru skrýt. Mezi nejčastější ukazatele patří změna spacích návyků, větší ochrana svého soukromí (například na telefonu či PC), ignorace domácích povinností a změna chování k partnerovi, která se může projevovat menší angažovaností ve vztahu, či nezájmem o sex (Young a kol., 2000).

Ne vždy se ovšem jedinec, který skrývá nevěru musí chovat dle výše zmíněných manévrů či vykazovat jiné zvláštní známky chování. Chování jedince může být naprosto v normě či dokonce velmi pozitivní. Odborná diskuze na téma nevěry z roku 1993 od E. Bornemana poukazuje například na to, že nevěrní jedinci se často ke svým partnerům chovají doma lépe než jedinci věrní (Capponi a Novák, 1995).

8.1.3 Přiznání

Jedním z dalších způsobů, jak se jedinec vypořádává s nevěrou, je její přiznání. Přiznání bývá často chápáno jako jakási polehčující okolnost či morálně dobrý skutek. V případě nevěry to tak úplně není, nevěrný jedinec tím přenáší psychickou zátěž na svého partnera, u kterého není jisté, jak zareaguje. Capponi a Novák říkají, že z tohoto důvodu je vhodné o nevěře nemluvit a nepřesouvat psychickou stabilitu a tíhu svědomí na partnera. Protože i přesto, že se to může na první pohled zdát nesmyslné, rodina či manželství „*není chrámem, v němž bychom bez ohledu na nejrůznější katastrofické následky měli holdovat*

naprosté upřímnosti. Primárně je to instituce určená k péči pro potomstvo“ (Capponi a Novák, 1995). K přiznání ovšem dochází mnohem častěji, než k odhalení podváděným partnerem (Capponi a Novák, 1995).

Ještě častěji než k přiznání a odhalení partnerem, dochází k utajení nevěry. Výzkum od Hiteové z roku 1975, shrnuje partnerské problémy, konkrétně z pohledu žen a v 90 % svou nevěru dokázaly utajit. Ve zbylých 10 % procentech se poté přiznaly. V roce 2020 také proběhl výzkum ohledně chování a pocitů jedinců, kteří se dopustili nevěry, a pouze u třetiny respondentů došlo k přiznání. Většina z nich se navíc pravděpodobně přiznala z důvodu pomsty či odplaty (Selterman a kol., 2020).

8.1.4 Potlačení komunikace

Dalším způsobem, jak může podvádějící jedinec reagovat na odhalení či přiznání nevěry, je potlačení jakékoliv komunikace. Důvodů, proč k tomuto chování dochází, je několik. Partnerův pocit viny a hanby může být tak silný, že mu to svědomí nedovolí. Pro každého jedince je sebedůvěra jeden z nejdůležitějších pilířů osobnosti a pokud je člověk nucen přijmout za svou vinu partnerovu bolest, sebedůvěra může kolísat (Vaughanová, 2009). Dalším důvodem je, že mnoho jedinců má pocit, že pokud budou informace zatajovat a partnerovi o nevěře řeknou co nejméně, bude to pro partnera lepší (Vaughanová, 2009). Z větší části je to určitě pravda. Psychologové Capponi a Novák (1995) říkají, že o nevěře je vhodné nemluvit a nepřenášet tak svoje problémy na partnera. Je ovšem pochopitelné, že podváděný partner potřebuje, nebo má minimálně pocit, že potřebuje, vědět veškeré informace s vizí toho, že partnerovo odpovědi nebudou určitě tak hrozné, jako myšlenky, které se mu honí hlavou. V neposlední řadě, může být důvodem snaha vyhnout se nepříjemnému střetu a partnerské hádce, případně partnerova touha v nevěře pokračovat (Vaughanová, 2009).

8.2 Důsledky nevěry na vztah

Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, nevěra často slouží pouze pro sexuální uspokojení. Po několikaletém vztahu je přirozené, že jiskření v sexuálním životě opadá, ale pokud v této fázi jedinec potká někoho jiného, kdo ho sexuálně přitahuje, často to může milně zaměňovat za lásku. To, že by tento nový vztah mohl být prosperující jak v sexuálním, tak partnerském životě, je často velmi mylné vnímání a pro jedince to může znamenat

zbytečnou destrukci původního vztahu (Matějková, 2007). Nevěra může ale také ovlivnit kvalitu budoucích vztahů. Výzkum z roku 2020 poukazuje na to, že jedinci, kteří byli podvedeni, pociťují nižší kvalitu vztahu s novým partnerem, dále větší sexuální touhu a je u nich pravděpodobnější, že v budoucnu sami někoho podvedou (Arantes, Barros a Oliveira, 2020).

Nevěra mimo jiné velmi silně postihuje důvěru mezi partnery a nic není důležitějšího než čestná komunikace, která může pomoci podvedenému partnerovi pochopit a přijmout partnerovu nevěru. Stejně tak to může pomoci i podvádějícímu partnerovi, který může pociťovat tak velkou vinu, že není schopný v partnerství setrvat (Vaughanová, 2009). Spolu s úpadkem důvěry, je často ovlivněn sexuální život jedinců a to zejména v případě, pokud nevěra byla sexuální. Podvedený partner má často pocit, že za nevěru může špatný sexuální život a pro některé páry to může způsobit dočasné či dlouhodobé přerušení sexuálního života. Jak ženy, tak muži, mohou mít problémy se zdravým fungováním sexuálního života i na fyziologické bázi. Způsobují to silné emoce, se kterými může být žena neschopna dosáhnout orgasmu či se není schopna vůbec vzrušit. Co se týče mužů, psychosexuální a vztahová terapeutka Amanda Barge zmiňuje, že může dojít k erektilní dysfunkci, a to jak u mužů podvedených, u kterých tuto dysfunkci způsobí šok či trauma, tak i u mužů podvádějících, kterým tuto dysfunkci způsobí úzkosti vzniklé ze studu. Sexualitu je tedy často možné zhojit až po zhojení samotných emocí (Vaughanová, 2009).

8.3 Důsledky nevěry na jedince

Dopady na samotné jedince jsou též velmi rozmanité. Lidé se často cítí velmi deprimovaně, slabě a mají často problém fungovat v běžném životě. Ztratí zájem o práci, rodinu i koníčky. Bohužel všechno tohle se děje zrovna ve chvíli, když člověk potřebuje veškerou sílu, aby mohl nevěře čelit a nějakým způsobem ji zpracovat (Vaughanová, 2009). Dále velmi často ztrácí ideály o svém partnerské životě i o partnerství obecně. Silně se naruší jejich sebedůvěra a jedinci popisují pocity jako zničení, zradu, stud a hanbu, jako by za nevěru mohli oni sami. Emoce související s nevěrou jsou tak silné, že jedinci mohou sklouznout k drogám či úvahám o sebevraždě (Vaughanová, 2009) a obecně dochází k rizikovému chování, které jedince ovlivňuje v běžném životě i fyzicky, jako například nechráněný sex, záchvatové přejídání či odpírání si potravin (Shrout a Weige, 2017).

Poměrně zajímavý je k tématu dopadů výzkumu z roku 2019, který zkoumal, že důležitou roli v tom, jakým způsobem jedinec zvládne zpracovat partnerovu nevěru, hraje jeho

sebevědomí. Studie probíhala u 232 vysokoškolských studentů a ukazuje, že vysoké sebevědomí úspěšně tlumilo negativní emoční následky partnerovi nevěry (Shrout a Weigel, 2019).

Co se týče nevěrných jedinců, mohlo by se zdát, že přece nemohou pociťovat negativní pocity. Ve většině případech tomu tak ale není. Doktorka Karen Finn, která je mimo jiné i rozvodovou koučkou, říká, že navzdory počátečnímu vzrušení z nevěry, může jedinec pociťovat úzkost, vinu, stud či sebe nenávist a to při myšlenkách na to, jaké dopady to bude mít na partnera, kterého milují. Dále také často přemýšlí nad tím, proč to udělali a pociťují úzkost ze špatného úsudku (Finn, 2017). Výzkum z roku 2017 dále ukazuje, že nevěrný jedinec má po nevěře až třikrát větší šanci, že se nevěry dopustí znovu (Knopp a kol., 2017).

8.4 Mezipohlavní důsledky nevěry

Stejně jako existují evoluční rozdíly ženské a mužské promiskuity, i důsledky partnerské nevěry se u jednotlivého pohlaví liší.

Muži na partnerčinu nevěru reagují různě. Přestane pro ně být například atraktivní a stane se vyloženě odpudivou (Plzák, 1988). Někteří muži naopak uvádí, že se pro ně žena stala sexuálně přitažlivější, pokud se na ni soustředili jen jako na sexuální objekt. To stejné platí i pro ženy (Plzák, 1988).

Z empirických zkušeností manželských poradců a rozvodových soudců dále vyplívá, že nevěra ženy má horší důsledky než nevěra muže. Je tomu tak z několika důvodů. Pokud muž zjistí partnerčinu nevěru, jeho reakce je jakožto netrpělivého muže často mnohem dramatičtější a velmi rychlá. Pokud partner dokáže svoji reakci ovládnout a řešit s odstupem času, existuje mnohem větší šance, že vztah nevěru překoná (Šmolka, 2010). Muži jsou navíc silně konzervativní a nemají rádi změny (Šmolka, 2004).

Co se týče zahraničních výzkumů, v roce 2008 zkoumali Miller a Maner, jak s nevěrou vypořádávají muži versus ženy. Výsledky výzkumu ukázaly, že muži projevují silnější pocity hněvu a násilí (zejména díky představám o milencovi), zatímco ženy spíše projevují smutek a potřebu být obklopeny přáteli. Ale i ženy jsou v tomto ohledu velmi radikální, důvodem však nejsou ovládající emoce jako u mužů, ale spíše pohled do budoucna. Ženy s dětmi mají mnohem větší pravděpodobnost, že po rozdělení páru děti přejdou do péče matky a v dnešní době se navíc žena nemusí tolik obávat o své ekonomické zdroje (Šmolka, 2010). Muži jako hlavní příčinu nevěry, uvádí zejména sexuální touhu a svou nevěru skrývají, protože ve vztahu jsou jinak spokojeni. Naopak ženy mnohem častěji než muži,

potřebují k nevěře city. Dalším důvodem, proč má tedy ženská nevěry horší dopady, než nevěra mužská je ten, že nevěrná žena se často zamiluje a vztah chce s dlouhodobým partnerem ukončit (Šmolka, 2004).

8.5 Pozitivní důsledky

I přesto, že je nevěra jev, který s sebou přináší zejména negativní důsledky, i zde se občas vyskytne nějaký pozitivní aspekt (Šmolka, 2010).

Každý vztah, který si projde nevěrou, již nebude nikdy stejný, může být ale i lepší. Příkladem může být komunikace, která vznikne právě díky partnerské krizi, způsobené nevěrou. Partneři se o sobě dozvědí věci, které by se bez nevěry nedozvěděli a vztah to může upevnit a posílit (Šmolka, 2010). Nevěru lze také vnímat jako šanci. Šanci na to objevit a mít něco nového, a něco lepšího. Ze statistik jasně vyplívá, že druhá manželství jsou často stabilnější než ta první (Šmolka, 2010).

Co se týče pozitivního dopadu na jedince, člověk, který si projde nevěrou, se může následně stát vnitřně silnějším a mít větší sebedůvěru (Vaughanová, 2009). Podobnému aspektu se v roce 2020 věnoval výzkum, který však zkoumal pozitiva, které nevěra přináší nevěrným jedincům. Výzkum se zabýval konkrétně dospívajícími jedinci a zjistil, že nevěra může v tomto období pozitivně přispět k osobními růstu, vzhledem k touze a potřebě zkoumat nové věci a pocity (Beltrán-Morillas a kol., 2020).

9 ŘEŠENÍ NEVĚRY

Nevěra je poměrně silně traumatizující událost a ať se partneři rozhodnou či nerozhodnou pro pokračování jejich vztahu, existuje několik rad a pravidel, kterými by se měli jedinci řídit, pro hladší průchod celou situací.

V první fázi by spolu měli partneři začít komunikovat. I přesto, že se komunikace může na první pohled zdát jako jasná a samozřejmá věc, partneři jsou spolu schopni komunikovat a řešit situaci jedině v případě, že jejich vztah nepřeklenul do nepřátelské formy, jak se často po zjištění nevěry stává. Jeden ze symptomů opravdového konfliktu je totiž například to, že každý vidí situaci jinak, jedinci se vzájemně napadají, že ten druhý lže a přitom jde o nedorozumění už na sémantické úrovni. Dochází ke katathynímu zkreslení všeho, co vidíme a slyšíme, a konflikt tedy není mezi dvěma jedinci v této fázi řešitelný (Plzák, 1988).

9.1 Záchrana vztahu

Šmolka ve své knize dále uvádí několik základních pravidel, která by se měla dodržovat, pokud se partneři rozhodli pro záchranu vztahu.

Partnerova nevěra by měla být tabu a protějšek by o nevěře měl vědět opravdu co nejméně. Čím méně toho jedinec ví, tím méně toho má k zapomenutí. Nevěrou by dále neměl být zasažen chod domácnosti a v ideálním případě by i chování páru mělo vypadat, jakože se nic nestalo, i když to ze začátku může být velmi nepříjemné. Pokud bude mít podvedený jedinec pocit, že se potřebuje svěřit, určitě by to neměla být rodina ani společní přátelé. Vhodným člověkem je například psychoterapeut, který dokáže jedinci vhodně pomoci a na rozdíl od přátel a rodiny, neovlivní hojící se vztah. Důležitým bodem je také vyvarovat se extrémních a unáhlených reakcí (Šmolka, 2010).

Podle Vaughanové (2009), jsou pro jedince, kteří chtějí svůj vztah zachovat nejdůležitější tyto tři pilíře vztahu: důvěra, upřímnost a komunikace. Lidé mívají s obnovením důvěry často velký problém, protože si mohou připadat naivně. Tady je však potřeba, aby se jedinec podíval na nevěru jako celek a dokázal si uvědomit, že nevěra je něco s čím se může potýkat každý pár. Partneři by spolu o nevěře měli následně komunikovat, což může být pro oba dva problematické a nepříjemné. Pohled společnosti na nevěru, totiž není nejlepší a pokud už nevěra probíhá, ve společnosti je zvykem, že se o tom nemluví a tají se to. A nakonec pilíř upřímnosti. Obnovení a uzdravení vztahu

nespočívá v tom, že si partneři znovu slíbí věrnost, ale o tom, že k sobě budou upřímní. Upřímnost může v mnoha ohledech ublížit, proto je důležité si stanovit nějaké hranice toho, co druhému ubližuje a naopak. Strach z ublížení druhému, je totiž jeden z nejčastějších důvodů, proč nechceme být upřímní (Vaughanová, 2009).

Pokud nic z toho partnerům nepomáhá, je vhodné se dohodnout na časovém úseku, po který se pár bude stále pokoušet o záchranu vztahu a pokud se to nepodaří, dohodnout se na krátkodobé či dlouhodobé separaci. Krátkodobá separace může pomoci jedincům k uvědomění si opravdových pocitů a separačnímu stesku, na druhou stranu může podváděnému jedinci dodat pocit autonomie a nezávislosti na nevěrném partnerovi (Šmolka, 2010).

Pokud se partneři nakonec rozhodnou, že spolu zůstat nechtějí, Matějková ve své knize doporučuje vyčkat alespoň půl roku. Po půl roce totiž z podvedeného jedince opadne zlost a ublížení, a pokud se partneři chtějí rozloučit z důvodu nového vztahu, který vznikl právě nevěrou, jedinec možná přestane svého nového potencionálního partnera vidět zamilovanýma očima a je schopný usoudit, zda je pro něj tento člověk opravdu lepší (Matějková, 2007).

9.2 Odborná pomoc

Pokud jsou tomu jedinci otevřeni nebo to daná situace vyžaduje, je vhodné vyhledat odbornou pomoc. Tu je možné nalézt v nejrůznějších poradnách, které se často specificky zaměřují na jednu oblast – poradny pro rodinu, manželství, předmanželské poradny či poradny pro mezilidské vztahy. Dále ve zdravotnických zařízeních, kde jsou odborníci schopni poskytnout léčbu farmakoterapií nebo v privátní praxi, kde je poskytována psychoterapeutická pomoc, jak soukromá, tak hrazená zdravotní pojišťovnou. Je ale velmi důležité, aby si jedinec před návštěvou privátní praxe ověřil, zda má odborník kvalifikaci na to, dané služby vykonávat (Šmolka, 2010),

PRAKTICKÁ ČÁST

10 CÍL VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Cílem tohoto výzkumu, bylo prozkoumat a popsat partnerskou nevěru v heterosexuálních vztazích, a to konkrétně její důsledky, z pohledu podvádějících jedinců. Protože není možné, aby byly pokryty veškeré důsledky partnerské nevěry, výzkum byl zúžen do několika výzkumných otázek, které se opírají o předchozí teoretickou část práce.

Ve svém výzkumu jsem se tedy zabývala následujícími výzkumnými otázkami:

- VO 1: Jaké chování jedinci považují za nevěru?
- VO 2: Jak často dochází k odhalení nebo přiznání nevěry?
- VO 3: Je horší nevěra emoční nebo sexuální?
- VO 4: Jaké dopady má nevěra na nevěrného jedince?
- VO 5: Jaké pozitivní důsledky má nevěra?

Výzkum jsem uskutečnila společně s Kateřinou Štolovou, která píše bakalářskou práci též na téma partnerské nevěry u heterosexuálních jedinců, ovšem se zaměřením na její příčiny. Konkrétně mou náplní práce, byl nábor pěti respondentů (respondenti č.1 – č.5), s kterými jsem rozhovory též uskutečnila, nahrávala a přepisovala.

Výsledky na výzkumné otázky, se následně vztahují pouze k mému vzorku respondentů a nejsou zobecňovány na celou populaci (Řiháček a kol., 2013), vzhledem k široké problematice tématu a kvalitativní strategii, kterou jsem v mé práci použila.

11 METODOLOGIE VÝZKUMU

10.1. Vzorek osob

Pro nábor respondentů byl vytvořen letáček, který byl distribuován na sociálních sítích a vzhledem k tomu, že IPA vyžaduje homogenitu souboru, byla stanovena určitá kritéria (věkové rozmezí 18–45 let a heterosexuální současný či minulý vztah, který trval alespoň 3 měsíce), která museli respondenti splnit, aby mohli být zařazení do výzkumu (Řiháček a kol., 2013). Samotný nábor probíhal od roku 2022 do roku 2023, a zaměřoval se na heterosexuální muže a ženy ve věku 18-45 let, kteří byli ve svém partnerském vztahu nevěrní. Věkové rozmezí bylo určeno z toho důvodu, aby vzorek respondentů byl podobně sexuálně aktivní a vztah, ve kterém v době nevěry byly dotazované osoby, měl trvat alespoň 3 měsíce (lze o takovém vztahu říci, že byl nebo je perspektivní). Pro potřeby kvalitativního výzkumu, byl následně stanoven vzorek skládající se z 10 respondentů – 5 mužů a 5 žen, a průměrný věk respondentů nakonec činil 28,4 let u mužů, a 24 let u žen.

10.2. Výzkumný nástroj

Výzkum byl prováděn kvalitativní metodou skrze polostrukturované rozhovory, které byly zaměřeny na individuální zkušenost respondentů. Před začátkem rozhovorů nejdříve proběhl online pilotní rozhovor s Mgr. Klárou Bártovou, Ph.D., se kterou jsem měla možnost si vyzkoušet rozhovor na nečisto a dostala jsem doporučení, jak správně rozhovor vést a vyvarovat se tak nesprávných či nevhodných otázek.

Rozhovory s respondenty byly následně s jejich souhlasem nahrávány a přepisovány. V rozhovoru byly nejdříve pokládány obecné otázky, například ohledně věku a bydliště, a poté se již přešlo k tématu nevěry. Respondenti byli dotazováni dle polostrukturovaného rozhovoru na celou situaci ze široka, to znamená, jakým způsobem a jak dlouho nevěra probíhala, a jaké byly důvody a motivace k nevěře. Poté se rozhovor zaměřoval na to, jak se oba partneři s nevěrou vyrovnali a jaké měla nevěra důsledky na vztah. Na závěr bylo respondentům kladeno několik doplňujících otázek, například ohledně jejich vlastní definice nevěry.

Výzkumné otázky byly rozřazeny do šesti okruhů:

- obecné otázky (věk, zaměstnání, bydliště, důvod účasti, aktuální vztah, přiblížení rozhovoru)
- popis situace (popis a důvody nevěry)
- vyrovnání se s nevěrou a řešení situace
- důsledek (důsledky nevěry na vztah a jedince)
- závěr (negativa či pozitiva nevěry, pohled na nevěru zpětně)
- doplňující otázky (co pro ně znamená nevěra, zda je horší citová či sexuální nevěra)

Veškeré dokumenty jako leták (příloha č.1), vzor rozhovoru (příloha č.2), informovaného souhlasu (příloha č.3) a souhlas s mlčenlivostí (příloha č.4), jsou přiloženy v přílohách bakalářské práce.

10.3. Výzkumná strategie

Sběr i vyhodnocování dat, bylo k povaze výzkumu poměrně časově náročné a komplikované, ovšem díky tomu jsme získaly velmi podrobné a ucelené informace, o zkušenostech jednotlivých respondentů (Hendl, 2005).

Nahrávky rozhovorů byly 30-60 minut dlouhé a tyto nahrané rozhovory byly přepisovány formou doslovné transkripce, díky které bylo zaznamenané každé slovo i zvuk, a při následné analýze tak bylo připomenuto dané emoční klima probíraného tématu.

Pro analýzu získaných dat, byla použita interpretativní fenomenologickou analýzu (IPA), což je kvalitativní přístup, který nám pomáhá „*porozumět žité zkušenosti člověka a detailně prozkoumat, jak člověk utváří význam své zkušenosti, což nám umožňuje porozumět jednotlivé události nebo procesu – fenoménu*“ (Řiháček a kol., 2013). Každý rozhovor jsem tedy nejdříve řádně prozkoumala, což v praxi znamenalo několikanásobné čtení přepsaného textu a následně jsem z nich generovala kódy, které odpovídaly daným hypotetickým otázkám. Pro větší přehlednost, jsem pro tyto kódy vytvořila tabulky a v nich jsem následně hledala vzorce, které se opakovaly, a z kterých jsem poté mohla získat odpovědi na výzkumné otázky.

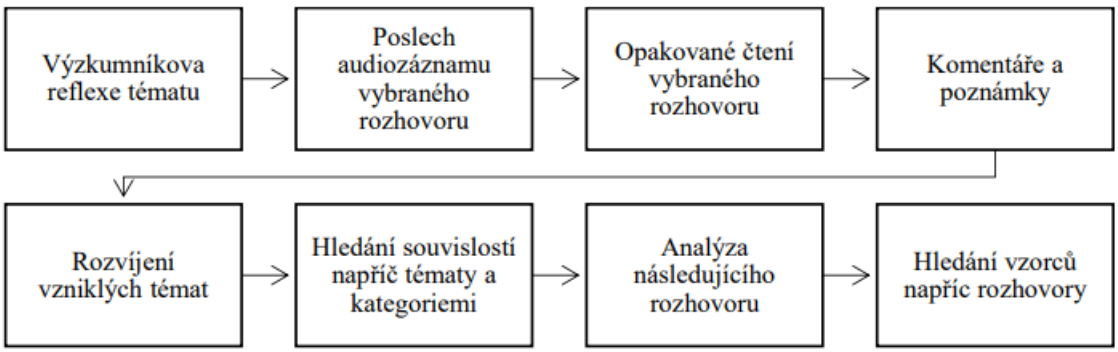

Obrázek 2: Časové schéma analýzy dat (Smith a kol., 2009)

10.4. Etika výzkumu

Jelikož se jedná o citlivé téma, respondentům byl před začátkem rozhovoru předložen informovaný souhlas. Údaje respondentů byly dále změněny a získaná data nebyla šířena nikde jinde než pro účely bakalářské práce, a to pouze v neúplné formě. Po přepsaní byly následně nahrávky rozhovorů smazány.

12 ANALÝZA ZÍSKANÝCH DAT

11.1. Představení respondentů

Protože je téma nevěry velmi citlivé, nebylo zde možné sdílet kompletní přepsané rozhovory. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla pro krátké přestavení respondentů, které čtenáře seznámí se základnímu údaji o respondentovi.

R.Č. 1 je žena, které je 26 let, a bydlí a pracuje v Praze. Aktuálně je ve vztahu, který trvá rok a čtvrt, a na škále od jedné do deseti, s tím že jedna je velmi nespokojená ve vztahu a deset je velmi spokojená ve vztahu, vztah zhodnotila číslem osm. Aktuální vztah není vztahem, ve kterém byla nevěrná.

Vztah, ve kterém byla nevěrná trval čtyři roky, s tím, že ve třetím roce nastala pauza. Byl to její první vážný vztah, ale necítila se dostatečně milovaná. Nevěrná byla několikrát s několika různými muži a byla to nevěra čistě sexuální. O nevěře se partner nikdy nedozvěděl a vztah nevěra nijak neovlivnila.

R.Č. 2 je žena, které je 25 let, a bydlí a studuje v Praze. Aktuálně je ve vztahu, který trvá sedm let a na škále od jedné do deseti, s tím že jedna je velmi nespokojená ve vztahu a deset je velmi spokojená ve vztahu, vztah zhodnotila číslem jedenáct. Aktuální vztah není vztahem, ve kterém byla nevěrná.

Vztah, ve kterém byla nevěrná trval dva a půl roku. Byl to její první vztah a chybělo jí od partnera pochopení. Nevěrná byla několikrát s jedním mužem a byla to nevěra jak sexuální, tak emoční. O nevěře se partner nikdy nedozvěděl a vztah nevěra ovlivnila tak, že se díky nevěře partnerovi věnovala méně.

R.Č. 3 je žena, které je 21 let, a bydlí, studuje a pracuje v Pardubickém kraji. Aktuálně je ve vztahu, který trvá dva a čtvrt roku a na škále od jedné do deseti, s tím že jedna je velmi nespokojená ve vztahu a deset je velmi spokojená ve vztahu, vztah zhodnotila číslem osm. Aktuální vztah není vztahem, ve kterém byla nevěrná.

Vztah, ve kterém byla nevěrná trval čtyři roky a chybělo jí tam dost věcí. Aktivní v něm byla pouze ona. Nevěrná byla několikrát s několika různými muži a byla to nevěra čistě sexuální. O nevěře se partner nikdy nedozvěděl a vztah nevěra nijak neovlivnila.

R.Č. 4 je žena, které je 23 let, a bydlí, pracuje a studuje v Praze. Aktuálně není ve vztahu.

Vztah, ve kterém byla nevěrná trval třičtvrtě roku. Ve vztahu byla spokojená. Nevěrná byla jednou s partnerovo kamarádem a byla to nevěra čistě sexuální. O nevěře partnerovi řekla a ten se s ní následně rozešel.

R.Č. 5 je muž, kterému je 25 let, a bydlí, pracuje a studuje v Praze. Aktuálně je ve vztahu, který trvá rok a třičtvrtě a na škále od jedné do deseti, s tím že jedna je velmi nespokojený ve vztahu a deset je velmi spokojený ve vztahu, vztah zhodnotil číslem šest. Aktuální vztah není vztahem, ve kterém byl nevěrný.

Vztah, ve kterém byl nevěrný trval sedm let, s tím že ve čtvrtém roce nastala pauza. Byl to jeho první vážný vztah, ale vadilo mu, že se ve vztahu nic neřešilo. Nevěrný byl dvakrát se stejnou ženou a byla to nevěra jak emoční, tak sexuální. O nevěře partnerce řekl a následně vztah ukončil. O nějakou dobu později se dali znovu dohromady a byli spolu další tři roky. Poté se po vzájemné dohodě opět rozešli.

R.Č. 6 je muž, kterému je 26 let, a bydlí a pracuje v Praze. Aktuálně je ve vztahu, který trvá s pauzami pět let a na škále od jedné do deseti, s tím že jedna je velmi nespokojený ve vztahu a deset je velmi spokojený ve vztahu, vztah zhodnotil číslem sedm. Aktuální vztah je vztahem, ve kterém byl nevěrný.

Ve vztahu je šťastný, přítelkyně je ale hodně žárlivá a často se hádají kvůli blbostem. Nevěrný byl jednou a byla to nevěra čistě sexuální. O nevěře partnerce neřekl a vztah to nijak neovlivnilo.

R.Č. 7 je muž, kterému je 39 let, a bydlí a pracuje v Praze. Aktuálně je ve vztahu, který trvá osm let a na škále od jedné do deseti, s tím že jedna je velmi nespokojený ve vztahu a deset je velmi spokojený ve vztahu, vztah zhodnotil číslem šest až sedm. Aktuální vztah je vztahem, ve kterém byl nevěrný.

Ve vztahu se po čtyřech letech začal v sexuálních záležitostech nudit. Nevěrný byl několikrát s různými ženami a byla to nevěra pouze sexuální. O nevěře partnerce nikdy neřekl. Partnerka mu moc nevěří, ale neptá se ho na to. Vztah to podle něj ovlivňuje dobře.

R.Č. 8 je žena, které je 25 let, a bydlí, studuje a pracuje v Praze. Aktuálně je ve vztahu, který trvá dva roky a na škále od jedné do deseti, s tím že jedna je velmi nespokojená ve vztahu a deset je velmi spokojená ve vztahu, vztah zhodnotila číslem osm až devět. Aktuální vztah není vztahem, ve kterém byla nevěrná.

Vztah, ve kterém byla nevěrná trval rok. Byl to její druhý vážný vztah, byla spokojená, ale chtěla zkoušet nové věci. Nevěrná byla několikrát s jedním mužem a byla to nevěra

jak emoční, tak sexuální. O nevěře partnerovi řekla a vztah byl nevěrou poznamenaný. O půl roku později se rozešli.

R.Č. 9 je muž, kterému je 22 let, a bydlí a studuje v Praze. Aktuálně není ve vztahu.

Nevěrný byl v posledním vztahu, který trval od střední školy. Ve vztahu se začal nudit, něco tomu začalo chybět. Nevěrný byl jednou a byla to nevěra pouze sexuální. O nevěře následně partnerce řekl a rozešli se.

R.Č. 10 je muž, kterému je 30 let, a bydlí a pracuje v Praze. Aktuálně je ve vztahu, který trvá tři roky a na škále od jedné do deseti, s tím že jedna je velmi nespokojený ve vztahu a deset je velmi spokojený ve vztahu, vztah zhodnotil číslem osm. Aktuální vztah není vztahem, ve kterém byl nevěrný.

Vztah, ve kterém byl nevěrný trval tři roky a byl to jeho první vážný vztah.

Nevěrný byl jednou s partnerčinou kamarádkou a byla to nevěra čistě sexuální. O nevěře se partnerka dozvěděla a po nějaké době zkoušení napravení vztahu, se s ním rozešla

11.2. Shrnutí výzkumného materiálu

Aby se mi lépe hledaly souvislosti mezi jednotlivými kódy, vytvořila jsem tabulky, kde jsem shrnula informace z celých rozhovorů, které byli relevantní pro mé výzkumné otázky.

Tabulka č. 1: Shrnutí odpovědí na VO 1

Respondent č.	Jaké chování jedinci považují za nevěru?
1 (žena)	Respondentka uvádí, že nevěra je pro ni sexuální vztah, zejména ten dlouhodobý. „Jestli se ale jako někde líbáš, tak to si myslím že se dá odpustit. A asi možná to, že jako chlap nebo ženská ulítne jednou, to bych taky dokázala odpustit, ale kdyby to bylo udržování nějakýho sexuálního vztahu, že v tom pak budeš půl roku nebo prostě ne-li rok, tak to je pro mě jakoby ta pravá nevěra.“ Dopisování jako nevěru nebere.
2 (žena)	Respondentka za nevěru považuje dlouhodobý emoční a sexuální vztah. „Ale to že prostě seš na firemním večírku, trochu si přebral a ohnul sekretářku přes stůl jako není úplně dobrý a naštvalo by mě to (smích), ale nevnímam to úplně jako takovou tu nevěru jako nevěru“.
3 (žena)	Pod nevěrou si respondentka představuje fyzický kontakt. „Když jako ty lidi spolu mají nějakej ten sex anebo jakejkoliv druh sexu... nebo když už se jako líbají a takhle“.
4 (žena)	Pod nevěrou si respondentka představuje fyzický kontakt, od polibku až po sexuální styk.
5 (muž)	Respondent za nevěru bere vše od flirtu a sextingu až po sexuální styk. „Když už prostě aktivně vyhledáváš pozornost někde jinde, mimo ten tvůj vztah“.
6 (muž)	Pod nevěrou si respondent představuje sexuální aktivity za zády partnera. Líbání za nevěru nepovažuje. „Prostě když dojde na sex jinde“.
7 (muž)	Respondent si pod nevěrou představuje sex s někým jiným, než je partner.
8 (žena)	Respondentka za nevěru považuje fyzický kontakt od líbání, až po sexuální styk, dále také sexting či flirtování. „Podle mě jde o to, že od toho třeba něco čekáš, jako že byste mohli zajít dál a to právě i když máš mezitím kluka“.
9 (muž)	Respondent uvádí, že za nevěru bere chování člověka, jako kdyby nebyl ve vztahu. „Jakože stačí asi abys byl ve vztahu a choval by ses jakože seš single“. Dále uvádí že za nevěru považuje fyzický kontakt od líbání po sexuální styk.
10 (muž)	Respondent si pod nevěrou představuje sexuální styk s jinou osobou, než je jeho partner

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 2: Shrnutí odpovědí na VO 2

Respondent č.	Jak často dochází k odhalení nebo přiznání nevěry?
1 (žena)	Partner se to nedozvěděl. „Nebo nevím, ale myslím, že se to nedozvěděl“.
2 (žena)	Partner se to nedozvěděl. „Do dneška to neví“.
3 (žena)	Partner se to nedozvěděl.
4 (žena)	Respondentka se partnerovi přiznala. „Trochu mě tížilo svědomí takže... sem mu to řekla“.
5 (muž)	Respondent se partnerce přiznal. „Já jsem jí to řek“.
6 (muž)	Partnerka se to nedozvěděla. „Neřekl jsem jí nic, to by mě zabila asi, okamžitě by se sbalila a odešla, neunesla by to, kdybych jí to řekl“.
7 (muž)	Partnerka se to nedozvěděla. „Nikdy mě nenachytala... nevidim důvod jí to říkat, když by to k ničemu nevedlo. Takhle to prostě funguje“
8 (žena)	Respondentka se partnerovi přiznala. „Já jsem mu to potom řekla nakonec. Zase jsem to jako nechtěla udržovat s oběma. Bylo to takový blbý“.
9 (muž)	Respondent se partnerce přiznal. „Nechtěl jsem ji lhát, prostě sem řek, co sem udělal“.
10 (muž)	Partnerka se to dozvěděla. „Totální průser z toho byl, prostě se to dostalo k ní, od tý holky, tý její kámošky, se kterou sem spal“.

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 3: Shrnutí odpovědí na VO 3

Respondent č.	Je horší nevěra emoční nebo sexuální?
1 (žena)	Respondentka uvádí, že emoční. „Sexuální je prostě nějaká touha nebo potřeba, člověk to chce v tu danou chvíli, ale ta emoční je, že prostě už nemáš city k tomu dotyčnýmu takový, jaký bys měla mít. Zraňuje to podle mě víc ta emoční nevěra než sexuální“.
.2 (žena)	Respondentka uvádí, že emoční. Když má s někým partner sex, tak se tak nic strašného nestane, ale když s někým sdílí city, je to problém. „Jako i tak třeba je fakt dost těžký, aby s tebou chlap něco sdílel a v momentě, kdy by tohle sdílel s někym jinym, no tak to už je prostě úplnej problém“.
3 (žena)	Respondentka uvádí, že emoční. „Po tý sexuální stránce, tak si ten člověk třeba jako kolikrát užije, ale jako vrátí se zpátky domu k tomu stávajícímu příteli“. „Emoční si myslim že dokáže jako víc ten vztah položit“.
4 (žena)	Respondentka uvádí, že emoční. „Jako vyspat se můžeš s někym jako... jako já třeba na truc, když jsem byla naštvaná, ale to, že je to kvůli jako citům nebo tak, tak si myslim že to je jako... víc jako zrada. Víc tě to jako zasáhne si myslim“.
5 (muž)	Respondent uvádí, že sexuální. „To, že se do někoho zakoukáš, to se prostě stane. To že se s někym vyspíš, to se ti nestane jen tak jako“. „Naruší to tvoje well – being, tvůj názor jako na sebe a nějakou sebe hodnotu“.
6 (muž)	Respondent uvádí, že emoční. Sexuální kontakt se prostě může stát, ale jakmile tam jsou city, je to špatné.
7 (muž)	Respondent uvádí, že emoční, protože nemá cenu ve vztahu pokračovat, pokud se druhý zamiluje. Se sexuální nevěrou se dá přestat.
8 (žena)	Respondentka uvádí, že emoční, protože se sexuální se dá ještě nějak pracovat. „Ale když už je někdo emočně zainvestovanej... jsem asi pokrytec, ale nezvládla bych to nejspíš odpustit a přenést se přes to no“.
9 (muž)	Respondent uvádí, že sexuální. „Představa, že ji jako má někdo jinej v posteli a dělaj co dělá s tebou, a třeba by se jí to líbilo víc nebo něco... ježiš to je hrozná představa“. Pokud se k tomu navíc přidají ještě emoce, partner může odejít.
10 (muž)	Respondent uvádí, že sexuální, protože člověk tímto partnera zradí.

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 4: Shrnutí odpovědí na VO 4

Respondent č.	Jaké dopady má nevěra na nevěrného jedince?
1 (žena)	Respondentka uvádí, že se v ní mísily jak negativní, tak pozitivní pocity. „Člověk se jako cejtil špatně, pak se vlastně cejtil i dobře. Protože byl prostě nějak jako žádanej a chtěnej“. Dále uvádí, že jí nevěra vzala „takovou jako moji vzácnost. Nechci říct, že bych dala každýmu, ale takový to, že jako byli určitý kluci, kteří prostě věděli, že mi jako zavolaj a pokud já budu chtít, tak přijedu“.
2 (žena)	Respondentka si uvědomovala, že dělá něco morálně nesprávného z pohledu společnosti. Dále uvádí, že ji nevěra připravila o jakousi iluzi vztahu. „Jako já si myslim, že sme trošku zmatený a zmanipulovaný takovejma těma romantickejma románama...“. „Nevěra mi vzala iluzi toho, že to tak asi jako v životě úplně nechodí“.
3 (žena)	Respondentka uvádí, že je od její nevěry více žárlivá. „Vím, že to jde nějak províst a třeba se o tom ani nedozvědět, takže možná jsem teď spíš jako víc žárlivá, přitom jsem jako podváděla já“. Dále jí nevěra vzala pocit její čestnosti.
4 (žena)	Respondentka uvádí, že měla z nevěry černé svědomí a přišla kvůli ní o skvělého kluka.
5 (muž)	Respondent uvádí, že v tu chvíli neměl žádné výčitky svědomí, ale později se cítil velmi špatně že to partnerce udělal. „V tu chvíli, co se to stalo, a to ráno jsem se jako probudil, tak mi to bylo dost jedno. Věděl sem že jsem udělal něco špatně, ale neměl jsem absolutně jako žádný výčitky svědomí. Takhle, mrzelo mě, že jsem jí to udělal, nemrzelo mě, že se to stalo“. Dále zmiňuje, že mu nevěra vzala jakési ideály o sobě, a to nejen z vlastního pohledu ale i z pohledu svých rodičů.
6 (muž)	Respondent uvádí, že se cítil špatně, měl výčitky svědomí a že je od té doby více žárlivý. „Vim, že je jednoduchý podvádět, aby to ten druhej z páru nezjistil“.
7 (muž)	Respondent uvádí, že mu nevěra vzala pocit jakési exkluzivity vztahu. „Už mezi náma není takový to jedinečný a nejsme věrný jen jeden druhýmu“.
8 (žena)	Respondentce byla nevěra po přiznání velmi líto. „Brečeli jsme oba dva...“. Uvádí, že nevěra ji hodně poznamenala a změnila. „Vzala mi možná nějaký iluze o mě, že dokážu být věrná“.
9 (muž)	Respondent uvádí, že „zklamal sem sám sebe, byla to fakt blbost, zbytečná blbost“.
10 (muž)	Respondent uvádí, že nevěry následně litoval. „Já si pak sypal dlouho popel na hlavu... hodně jsem si nadával že sem s ní jel domu, jako co sem čekal?“.

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 5: Shrnutí odpovědí na VO 5

Respondent č.	Jaké pozitivní důsledky má nevěra?
1 (žena)	Respondentka pro sebe za přínos, považuje poučení do dalších vztahů a obecně říká, že nevěra může například zachránit vyprchalý vztah.
2 (žena)	Respondentce nevěra, respektive kontakt s daným člověkem, v tu chvíli velmi psychicky pomáhal. „Já jsem se v tý době prostě potýkala jako s něčim, co mi přišlo, že ten můj partner absolutně jakoby nechápe“. Nevěra jí také dodala určitou úroveň sebereflexe. „Třeba mě v určitym smyslu štve, jak brutálně je to takový satanizovaný téma jo, že seš prostě někomu nevěrnej, a to je prostě absolutní konec vztahu a tak. Upřímně si myslim, že jakýkoliv formy nevěry, se dopustí prostě téměř každej ve svým životě“. Dále si myslí, že nevěra může vztah znovu oživit a vztah tak zlepšit.
3 (žena)	Respondentka jako přínos uvádí zkušenost a ví, že už to nemá potřebu nikdy znovu udělat. Dále si myslí, že to vztah dokáže zlepšit – člověk si uvědomí, že to pravé má doma a pokud je například nevěra vzájemná a dohodnutá, vztah to může posunout k lepšímu.
4 (žena)	Respondentka jako přínos uvádí ponaučení. „Vim že to bylo zbytečný a vim, že i kdybych v tom vztahu byla sebevíc nespokojená, tak bych se s tim člověkem radši rozešla, než prostě ho podvádět“.
5 (muž)	Respondent jako přínos uvádí uvědomění, že je jeho tehdejší vztah byl potřeba začít nějak řešit, vzhledem k nespokojenosti v něm. Dále uvádí, že je obezřetnější „do jakých situací se dostávam s opačným pohlavím“. Dále, že nevěra může vést k novému a mnohem lepšímu vztahu.
6 (muž)	Respondent jako přínos uvádí uvědomění, že partnerku, co má doma nechce ztratit. „Jsem vlastně rád za to, co mám doma a nechtěl bych jinou holku... asi mi to pomohlo“.
7 (muž)	Respondentovi nevěra přináší spokojenost. „Jsem pak spokojenej a nemusim to doma požadovat. Občas to není špatný, si takhle s někym užít nezávazně“.
8 (žena)	Respondentka jako přínos uvádí uvědomění. „Už vím že to hodně ublíží druhý straně a nechci ubližovat už nikdy... takže bych to prostě řešila už jinak“. Obecně dále uvádí, že nevěra může pomoci páru k uvědomění, že svůj vztah chtějí zachovat.
9 (muž)	Respondent jako pozitivní důsledek nevěry uvádí, že jim pomohla ukončit již nefunkční vztah. „Oba dva sme se dusili v tom vztahu, nevěra mi z něj pomohla ven“. Dále obecně dodává, že nevěra může pomoci k uvědomění, co člověk opravdu chce a nechce.
10 (muž)	Respondent jako pozitivní důsledek uvádí rozchod, díky kterému poznal současnou přítelkyni. „Teď mám skvělej vztah, jsem šťastněj, takže v tomhle sem rád, že spolu nejsme, protože bych asi nepotkal současnou přítelkyni“. Dále jako přínos uvádí poučení se.

Zdroj: vlastní zpracování

12. INTERPRETACE ZÍSKANÝCH DAT A DISKUZE

12.1. VO 1: Jaké chování jedinci považují za nevěru?

Protože se tato práce zaměřuje na důsledky partnerské nevěry, bylo důležité vymezit, jak každý respondent nevěru vnímá, vzhledem k poměrně různorodé definici nevěry.
Když jsem tedy respondenty požádala o jejich definici a jejich pohled na nevěru, odpovědi byly dle očekávání různorodé. Většina respondentů se však shodla na tom, že se jedná o fyzický kontakt, kam patří sexuální aktivity a líbání („Já nevěru beru opravdu to, že jako máš s někým sexuální vztah“. Respodent č. 1, žena) s jinou osobou, než je stávající partner. O něco méně respondentů, pak mluvilo o nevěře jako o kombinaci fyzického a emočního kontaktu, kam patří sexuální aktivity, flirt či sexting („Vyspat se s někým, i se s někým líbat... nevěru beru i jako třeba sexting“. Respondent č. 5, muž), či přímo pouze o sexuálních aktivitách („Sex s někým jiným“. Respodent č. 7, muž). Dva respondenti ,navíc zdůrazňovali jako důležitý aspekt nevěry dlouhodobost.
Po podrobnějším prozkoumání můžeme dále vidět, že jak u mužského, tak ženského pohlaví, převažuje pohled na nevěru jako pouze na fyzické aktivity. Pokud se zaměříme pouze na muže, tomuto výsledku odpovídá výzkum z roku 2018, který se snažil zjistit, jakým způsobem by na nevěru pohlíželi muži versus ženy. Většina mužů uvedla, že emoční nevěru (flirtování, intimní tanec), vlastně vůbec jako nevěru neberou (Bendixen a kol., 2018). Ženy naopak za nevěru považují intenzivní emoční vztah, ve kterém se nemusí nacházet žádná fyzická složka (Miller a Maner, 2009), což mému výsledku výzkumu úplně neodpovídá. Dle mého výzkumu je totiž pohled na nevěru u mužů i žen podobný (obě dvě pohlaví zmiňují, že se jedná převážně o fyzické aktivity), což by ale mohlo být způsobeno poměrně nízkým věkovým vzorkem (průměr stáří respondentů byl 26,2 let). Podle průzkumu z roku 2023, který provedl Redfield & Wilton Strategies pro Newsweek, je totiž zřejmé, že se s mladšími generacemi mění pohled na nevěru, v takovém smyslu, že nevěra se stává nevěrou pouze v případě, pokud je fyzická (Gibbs, 2023).

I přesto, že grafy tohoto typu nejsou pro kvalitativní studii typické, výsledky zde kvantifikuji pro větší přehlednost a pro srovnání s kvantitativními studiemi nevěry.

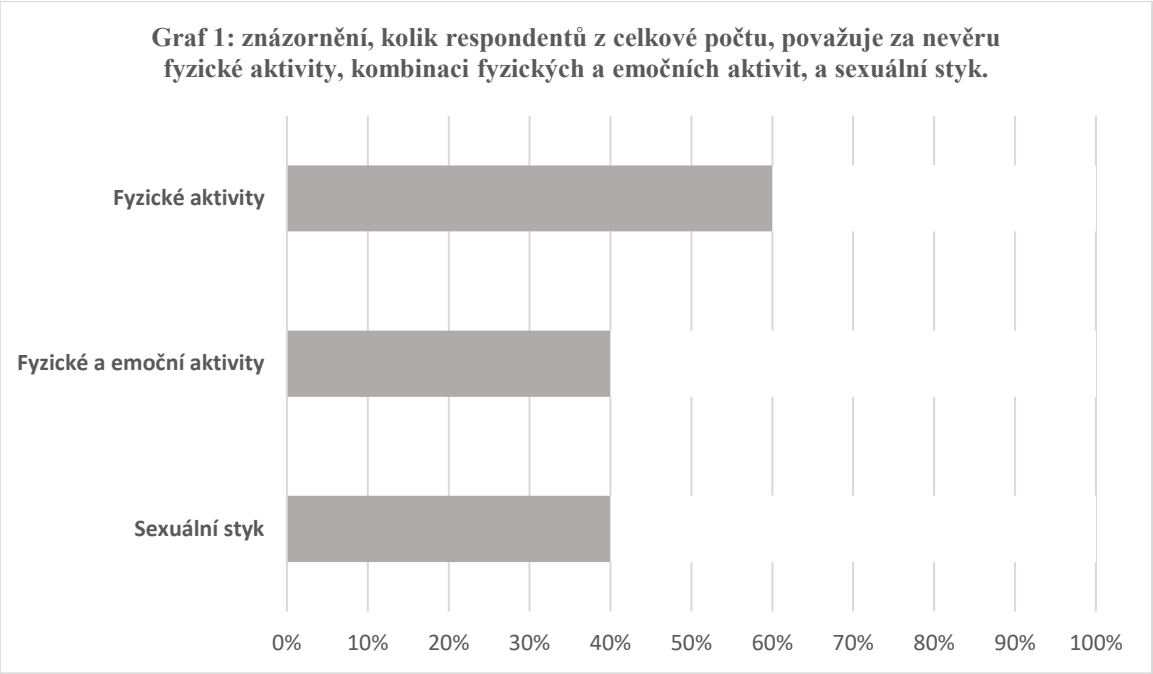

Zdroj: vlastní zpracování

12.2. VO 2: Jak často dochází k odhalení nebo přiznání nevěry?

V polovině případů respondenti uvedli, že o nevěře partnerovi neřekli a mají za to, že to do dneška neví. V roce 2020 proběhl k tomuto tématu výzkum ohledně chování a pocitů jedinců, kteří se dopustili nevěry, a pouze u třetiny respondentů došlo k přiznání, většina z nich se navíc pravděpodobně přiznala z důvodu pomsty či odplaty (Selterman a kol., 2020). I přesto že se v mé studii jedná o poměrně malý vzorek respondentů, tento fakt naznačuje, že se nevěra může vyskytovat v mnohem větším množství partnerských vztahů, než o jakém se mluví. V mém výzkumu došlo k přiznání konkrétně ve čtyřech případech a jak říkají Capponi a Novák (1995), přiznání se často bere jako polehčující okolnost. Na druhou stranu, podvádějící to dělají hlavně kvůli úlevě svému svědomí. Všichni respondenti, kteří v mém výzkumu uvedli, že se svému partnerovi přiznali, uvedli právě tento důvod. Stejně tak můj výzkum odpovídá tvrzení, že většina jedinců se spíše přizná, nežli, že na to podváděný partner přijde sám. V jednom případě se dále partnerka o nevěře dozvěděla od někoho jiného než od nevěrného partnera.

Zajímalo mě také, jestli má na následující pokračování vztahu vliv to, zda se jedinec přizná či nikoliv. V osmi případech z deseti, byl vztah ukončen. Respondenti totiž v obou případech uváděli, že vztah byl nefunkční či nekvalitní a přiznání či utajovaná nevěra proces jen urychlila. Tomuto výsledku naprosto odpovídá studie z roku 2021, ve které se snažili zjistit, jaké jsou ty nejčastější faktory, které ovlivňují nevěru. Na prvním místě byla celková

nespokojenost v partnerském vztahu, následovala nízká sexuální spokojenost, vysoká sexuální touha a absence pocitu lásky od partnera (Vowels a kol., 2021).

12.3. VO 3: Je horší nevěra emoční nebo sexuální?

Evoluční přístup nám říká, že ženy se více od svého partnera obávají emoční nevěry a muži zase od partnerky nevěry sexuální. Je to tak z toho důvodu, že pokud má žena pohlavní styk s jiným partnerem, dlouhodobý partner může potencionálně věnovat energii a zdroje do potomka, který není jeho. Pokud má na druhou stranu pohlavní styk s někým jiným partner, dlouhodobá partnerka se ocitá v nebezpečí, ve smyslu ztráty partnerovo investic, které začne vkládat do partnerky nové (Evans a Zarate, 2002). Co se týče respondentů ženského pohlaví, tato evoluční teorie zde naprosto odpovídá. Veškeré respondentky zodpověděly, že je pro ně horší nevěra emoční („Jakmile už je tam ta emoční, tak už to většinou vede k třeba rozpadu toho vztahu“. Respondent č.3, žena). Výsledky mužského pohlaví, výše zmíněné evoluční teorii odpovídají, i když ne v takovém měřítku, jako tomu bylo u žen. Dva respondenti mužského pohlaví z pěti uvedli, že je pro ně horší nevěra emoční („Ty city, když v tom jsou... to je blbý“. Respondent č.6, muž), tři respondenti uvedli nevěru sexuální („To že se s někým vyspíš, nebo tam bude nějaká fyzická... je už čistě na tom člověku, to se ti nestane jen tak jako...“. Respondent č.5, muž). Problematice dopadů sexuální a emoční nevěry, se v roce 2014 zabývala i jedna z nejobsáhlejších studií, co se nevěry týče a průzkum proběhl u téměř 64 000 amerických občanů. Její výsledky mé studii odpovídají, a u mužů představovala větší problém nevěra sexuální a u žen nevěra emoční (Frederick a Fales, 2014).

Nevěra emoční každopádně v mém výzkumu celkově převládá a většina respondentů jako důvod uvedla to, že emoce, city a zamilovanost k jinému člověku, mohou pravděpodobněji vést k rozpadu vztahu. Podobné výsledky má i studie z roku 2015, ve které bylo zjištěno, že jedinci jako více znepokojující, volili právě nevěru emoční, z důvodu možného rozpadu vztahu (Urooj a kol., 2015).

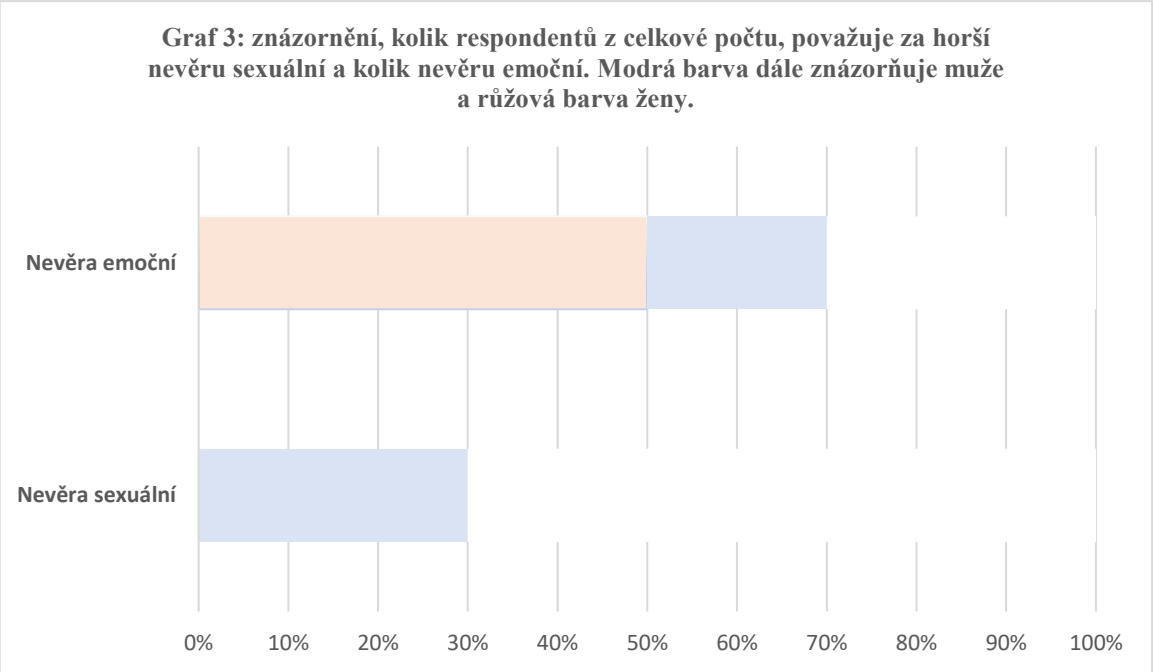

Zdroj: vlastní zpracování

12.4. VO 4: Jaké dopady má nevěra na nevěrného jedince?

Téměř polovina respondentů uvedla, že se po nevěře cítili velmi špatně a pociťovali výčitky svědomí, že udělali něco, co se dělat nemá. Jedna respondentka dále konkrétněji uvedla, že pociťovala nepříjemné pocity z toho, že udělala něco nemorálního z pohledu společnosti („Člověk vlastně ví, že dělá něco jako morálně nesprávně, vzhledem k tomu, jak to vnímá společnost“. Respondent č.2, žena). Respondenti také často uváděli pocity, jako zklamání ze sebe samého či ztrátu ideálů o sobě samém („Vzala mi nějaký ideály o sobě... v očích asi mamky jsem dost jako zklamal třeba“. Respondent č.5, muž) i o bezmezné věrnosti ve vztahu.

Někteří dále uvádí, že na sobě pociťují zvýšenou žárlivost, která je pravděpodobně způsobena uvědoměním, že nevěra je poměrně lehce proveditelná, aniž by na ní někdo přišel („Protože jako vím, že to jde nějak províst a třeba se o tom ani nedozvědět“. Respondent č. 3, žena). Tomuto zjištění odpovídá poměrně nový výzkum z roku 2023, který prováděla Ocelíková, ve své diplomové práci. Výsledky ukazují, že jedinci v mladé dospělosti, kteří byli ve svých předchozích vztazích nevěrní, vykazují silnější žárlivost na kognitivní i behaviorální úrovni (Ocelíková, 2023). Stejným tématem, se zabýval i výzkum z roku 2020 a bylo též zjištěno, že jedinci, kteří už někdy byli nevěrní, vykazují silnější žárlivost (Buunk a Fernandez, 2020).

Dále mě zajímalo, jestli se po nevěře změnilo jejich chování a zda by to udělali znovu, pokud by se ocitli ve stejné situaci. Šest respondentů uvedlo, že by to udělali pravděpodobně znovu („Asi bych to neudělala tolikrát... ale nemůžu říct, že bych to už neudělala“. Respondent č.1, žena). („Nezvládam úplně být věrnej“. Respondent č.6, muž). („Pro mě je to fakt taková forma uvolnění... nebránim se, když na to přijde“. Respondent č.7, muž). Zbylý čtyři respondenti uvedli, si uvědomili svou chybu, že se problémy ve vztahu dají řešit i jiným způsobem než nevěrou a že si myslí, že už by to znovu neudělali („Neudělal... jako nakonec to bylo takový zbytečný“. Respondent č. 10, muž). („Spíš bych se prostě rozešla a neublížila mu“. Respondent č.8, žena). Tomuto výsledku odpovídá několik výzkumů, které uvádí pohled na opakovanou nevěru a například výzkum z roku 2011 poukazuje na to, že pokud už jedinec někdy nevěrný byl, existuje mnohem větší šance, že bude nevěrný znovu (Kristen a kol., 2011). Studie z roku 2017, je ještě o něco konkrétnější a mluví se v ní dokonce o třikrát větší šanci, že jedinec bude znovu nevěrný (Knopp a kol., 2017).

12.5. VO 5: Jaké pozitivní důsledky má nevěra?

I přesto že nevěra způsobuje převážně negativní pocity a dopady na jedince i na vztah, děje se velmi často. Proto mě zajímalo, jaká pozitiva jim nevěra přinesla a jaká pozitiva se podle nich v nevěře obecně nachází. Co se týče jejich osobních zkušeností, polovina respondentů uvedla, že pozitivum vidí v poučení sebe sama a v uvědomění si jednak toho, že se situace dá zvládnout jiným způsobem, ale i toho, že jejich vztah nefunguje tak jak má a je potřeba s tím něco dělat („V tu danou chvíli mi přinesla to, že jsem si uvědomil, že asi fakt už je potřeba něco začít jako řešit“. Respondent č. 5, muž). Obecně pak jako pozitiva nevěry zmiňují zjištění partnera, že to pravé má celou dobu doma, dále oživení vztahu či úplně nový a lepší vztah, ke kterému může nevěra vést („V tomhle jsem rád že spolu nejsme, protože bych asi nepotkal současnou přítelkyni“. Respondent č.10, muž). O některých těchto aspektech se zmiňuje studie z roku 2022, která se zabývala pozitivními důsledky mezi mladými dospělými. Za nejčastější pozitiva, je ve studii spatřováno právě zlepšení kvality vztahu a nápomoc žádoucímu rozchodu, dále také uspokojení nenaplněných potřeb a usnadnění rozhodovacího procesu před usazením se do dlouhodobého vztahu.

Jedna respondentka také mluvila o získaném pocitu sebereflexe, který vedl k určitému osobnímu růstu. Přesně o tomto pozitivním aspektu se zmiňoval výzkum z roku 2020, který

probíhal na nevěrných dospívajících jedincích a zjistil, že nevěra může v tomto období pozitivně přispět k osobnímu růstu, vzhledem k touze a potřebě zkoumat nové věci a pocity (Beltrán-Morillas a kol., 2020).

13. LIMITY A PŘÍNOSY STUDIE

Mezi limity mé studie patří určitě fakt, že vzhledem ke kvalitativní strategii a široké problematice tématu nevěry, nelze získané odpovědi na výzkumné otázky zobecňovat na celou populaci.

Dále také i jistá nepřesnost, která se však vyskytuje ve většině rozhovorů. Výpovědi respondentů nemusejí být vždy přesné, vzhledem k tomu, že muži mají často tendenci věci nadsazovat a ženy naopak bývají v popisu nevěry zdrženlivější (Šmolka 2010).

Limitem též spatřuji to, že téma nevěry a jejích důsledků z pohledu nevěrných jedinců, je v České republice poměrně nedostatečně zkoumané téma a co se týče zahraničí, kvalitativních výzkumů tam je též po málu. Tento fakt mi tedy určitým způsobem bránil v adekvátním porovnání výsledků, na druhou stranu, tato práce tak může být přínosem a přispět jako podklad pro další práce, a vůbec jako motivace pro výzkumy v tomto tématu. Výše zmíněná problematika nerozšířenosti tématu je však naprosto pochopitelná, vzhledem k citlivosti a intimnosti tématu.

13 NÁVRHY NA DALŠÍ ZKOUMÁNÍ

Při procházení literatury, studií a mého výzkumu, jsem narazila na několik oblastí, které mi přišli zajímavé k dalšímu zkoumání.

Když jsem na začátku psaní bakalářské práce přemýšlela o výzkumných otázkách, zajímalo mě, jak velké množství vztahů nevěru překoná. Ovšem díky tomu, že můj vzorek respondentů nevěru převážně zatajil, tato oblast výzkumu nedávala smysl. Pro takový výzkum, by tak byl potřeba vzorek respondentů, ve kterém bude podvedený partner s nevěrou seznámen. Dalším zajímavým aspektem by pak mohla být kvalita těchto vztahů.

Problematice dopadů emoční a sexuální nevěry, se věnovala v roce 2014 studie od Fredericka a Falese, která zjistila, že na rozdíl od heterosexuálních mužů, homosexuální muži za horší nevěru, považují nevěru emoční. Dle mého názoru by tedy byl přínosný další výzkum, se zaměřením na homosexuální jedince, aby se zjistilo, zda jsou výsledky heterosexuálních a homosexuálních mužů opravdu odlišné, nebo zda u homosexuálních mužů nebyla tato tématika zatím dostatečně prozkoumána.

Dalším tématem, které mě při psaní této práce zaujalo, byl pohled na problematiku toho, jak na monogamii a polygamii pohlíží lidé ve společnosti. Myslím si, že by bylo velmi zajímavé se tomuto tématu věnovat, vzhledem k tomu, že dosavadní výzkumy a akademické práce se zaměřují převážně na pohled právě polyamorních jedinců.

14. ZÁVĚR

Hlavním cílem této bakalářské práce, bylo prozkoumat a popsat důsledky partnerské nevěry u nevěrných jedinců, v heterosexuálních vztazích.

Jednotlivé teoretické kapitoly se nejdříve věnovali popisu nevěry a jejich typům, následně typům vztahů, evolučnímu ukotvení a historii nevěry, a nakonec důsledkům nevěry. Tato teoretická část byla důležitá pro následné propojení s praktickou částí, která se skrze polostrukturované rozhovory zabývala tím, jaké chování jedinci považují za nevěru, jak často dochází k odhalení nebo či přiznání nevěry, zda má horší důsledky podle respondentů nevěra emoční či sexuální, a jaké negativní a pozitivní důsledky, na ně a na vztah nevěra má.

Co se týče pohledu na nevěru, v praktické části se potvrdily postoje mužů, kteří jako nevěru vnímají fyzické aktivity. Postoje žen, které vnímají nevěru převážně jako emoční aktivity, se úplně nepotvrdily. V tématu přiznání či odhalení nevěry, mé výsledky výzkumům odpovídají, a to jak z hlediska vysoké četnosti zatajení nevěry, důvodům přiznání, tak i důvodům následného ukončení vztahu. Pohled na nevěru emoční a sexuální také celkově odpovídá, a to i v konkrétním zaměření na může a ženy. Co se týče důsledků na nevěrné jedince, výzkumům odpovídají negativní pocity i zvýšená žárlivost. Výsledky odpovídají i vysoké četnosti, možného budoucího opakování nevěry. Několik studií totiž mluví o vyšší šanci se nevěry dopustit, pokud už byl jedinec jednou nevěrný. V pozitivních důsledcích, se poté moje výsledky shodují jen s některými, a to konkrétně se zlepšením kvality vztahu, uvědoměním si nefunkčnosti vztahu a jedincovo uspokojením.

SEZNAM LITERATURY

ARANTES, Joana, Fátima BARROS a Helena M. OLIVEIRA. Extradyadic Behaviors and Gender: How Do They Relate With Sexual Desire, Relationship Quality, and Attractiveness. *Frontiers* [online]. 03 March 2020 [cit. 2023-04-19]. Dostupné z: https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2019.02554/full

BARGE, Amanda. Can cheating cause erectile dysfunction? Everything you should know about affairs and erections. *Mojo* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://mojo.so/blog/can-cheating-cause-erectile-dysfunction?&mojo_attribution_ignore=1

BELTRÁN-MORILLAS, Ana M., María ALONSO-FERRES, Marta GARRIDO-MACÍASOVÁ, Laura VILLANUEVA-MOYA, M. Dolores SÁNCHEZ-HETNÁNDEZ a Francisca EXPÓSITO. The Relationship Between the Motivation to Commit Infidelity and Negative Affect and Self-Esteem: How Cheating in Romance Might Signal Positive Well-Being in Adolescents. *SAGE journals* [online]. November 16, 2020 [cit. 2023-04-19]. Dostupné z: https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0033294120973947

BENDIXEN, M., L. E. O. KENNAIR a T. V. GRØNTVEDT. Forgiving the unforgivable: Couples' forgiveness and expected forgiveness of emotional and sexual infidelity from an error management theory perspective. *American Psychological Association* [online]. 2018 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: https://psycnet.apa.org/doiLanding?doi=10.1037%2Febs0000110

BIRNBAUM, Gurit E., Kobi ZHOLTACK a Shahar AYAL. Is Infidelity Contagious? Online Exposure to Norms of Adultery and Its Effect on Expressions of Desire for Current and Alternative Partners. *Springer Nature* [online]. 17 August 2022 [cit. 2023-04-19]. Dostupné z: https://link.springer.com/article/10.1007/s10508-022-02392-7

BIRNBAUM, Harry a Harry REIS. Evolved to Be Connected: The Dynamics of Attachment and Sex over the Course of Romantic Relationships. *ResearchGate* [online]. 2019 [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/322909797_Evolved_to_Be_Connected_The_Dynamics_of_Attachment_and_Sex_over_the_Course_of_Romantic_Relationships

BLOOM, William. *Endorfinový efekt*. Praha: Alternativa, 2011. ISBN 9788086936260.

BLOW, Adrian J. a Kelley HARTNETT. Infidelity in Committed Relationships II: A Substantive Review. *American Psychological Association* [online]. 2005 [cit. 2023-05-03]. Dostupné z: https://psycnet.apa.org/record/2005-05655-006

BRAND, Rebecca J., Charlotte N. MARKEY a Ana MILLS. Sex Differences in Self-Reported Infidelity and Its Correlates. *ResearchGate* [online]. 2007 [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/225587005_Sex_Differences_in_Self-Reported_Infidelity_and_Its_Correlates

BREWER, Gayle a Charlene RILEY. Sexual Dimorphism in Stature (SDS), Jealousy and Mate Retention. *Evolutionary Psychology* [online]. October 2010 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/230796762_Sexual_Dimorphism_in_Stature_SDS_Jealousy_and_Mate_Retention

BUSS, David M. Sexual and Emotional Infidelity: Evolved Gender Differences in Jealousy Prove Robust and Replicable. *SAGE journals* [online]. 2018 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://labs.la.utexas.edu/buss/files/2018/03/Sexual-and-Emotional-Infidelity-PPS-2018.pdf

BUSS, David M., Randy J. LARSEN, Drew WESTEN a Jennifer SEMMELROTH. Sex differences in jealousy: Evolution, physiology, and psychology. *American Psychological Association* [online]. 1992 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://psycnet.apa.org/record/1993-01445-001

BUSS, D. M. Psychological sex differences. Origins through sexual selection. *National Library of Medicine* [online]. 1995 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/7726470/

BUUNK, Abraham P. a Ana Marie FERNANDEZ. Don´t Cheat Like I Did: Possessive Jealousy and Infidelity in Close Relationships. *ResearchGate* [online]. 2020 [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/347737564_Dont_Cheat_Like_I_Did_Possessive_Jealousy_and_Infidelity_in_Close_Relationships

ČERNOCHOVÁ, Zuzana. *Partnerská nevěra a její psychické důsledky*. Strakonice, 2010. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce PhDr. Jan Polivka.

DAWKINS, Richard. *Sobecký gen*. Praha: Mladá fronta, 1998. ISBN 80-204-0730-8.

ERLANDSSON, Kerstin, Cecilia Jinghede NORDVALL, Anna OHMAN a Elisabet HÄGGSTRÖM-NORDIN. Qualitative interviews with adolescents about "friends-with-benefits" relationships. *National Library of Medicine* [online]. 2013 Jan 30 [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/23294387/

EVANS, Dylan a Oscar ZARATE. *Evoluční psychologie*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-611-X.

FINCHAM, Frank D. a Ross W. MAY. Infidelity in romantic relationships. *ScienceDirect* [online]. 2017 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2352250X16300227

FINN, Karen. How Cheating Affects The Cheater. In: *Dr. Karen Finn* [online]. July 24, 2017 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: https://drkarenfinn.com/divorce-blog/surviving-infidelity/454-how-cheating-affects-the-cheater/

FREDERICK, David A. a Melissa R. FALES. Upset Over Sexual versus Emotional Infidelity Among Gay, Lesbian, Bisexual, and Heterosexual Adults. *Springer Nature* [online]. 18 December 2014 [cit. 2023-04-19]. Dostupné z: https://link.springer.com/article/10.1007/s10508-014-0409-9

GIBBS, Alice. Gen-Z Has a Very Different Idea About What Counts as Cheating. In: *Newsweek* [online]. 2023 [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: https://www.newsweek.com/gen-z-different-idea-about-what-counts-cheating-1783631

GREELEY, Andrew. *Marital infidelity* [online]. [cit. 2023-05-02].

HARGAŠOVÁ, Lucia, Nikola KALLOVÁ a Denisa HNATKOVIČOVÁ. Druhá strana mince: Narativní pátrání po pozitivních důsledcích nevěry mezi mladými dospělými. *PhilPapers* [online]. 2022 [cit. 2023-05-03]. Dostupné z: https://philpapers.org/rec/HARTOS-6

HARTLOVÁ, Helena a Pavel HARTL. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-X.

HARTL, Pavel. *Stručný psychologický slovník* [online]. Praha: Portál, 2004 [cit. 2023-05-04]. ISBN 80-7178-803-1. Dostupné z: https://www.bookport.cz/kniha/strucny-psychologicky-slovnik-3256/

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Portál, 2005. ISBN 978-80-7367-485-4.

HINE, Robert. *A Dictionary of Biology* [online]. Oxford: Oxford University Press, 2019 [cit. 2023-03-19]. ISBN 9780198821489. Dostupné z: https://ebookcentral.proquest.com/lib/cuni/detail.action?docID=5825786

JUROŠKOVÁ, Kristýna. *NEVĚRA V PARTNERSKÝCH VZTAZÍCH A JEJÍ PSYCHOSOCIÁLNÍ DŮSLEDKY*. Olomouc, 2021. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce PhDr. Leona Jochmannová, Ph.D.

KIRSHENBAUM, Mira. *Nevěra*. Computer Press, 2009. ISBN 978-80-251-2197-9.

KLIMAS, C., U. EHLERT, T.J. LACKER a A. WALTHER. Higher testosterone levels are associated with unfaithful behavior in men. *ScienceDirect* [online]. 18 July 2019 [cit. 2023-04-19]. Dostupné z: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0301051118307002?via%3Dihub

KNOPP, Kayla, Shelby SCOTT, Lane RITCHIE, Galena K. RHOADES, Howard J. MARKMAN a Scott M. STANLEY. Once a Cheater, Always a Cheater? Serial Infidelity Across Subsequent Relationships. *National Library of Medicine* [online]. 2017 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28785917/

KRATOCHVÍL, Stanislav. *Manželská terapie*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-048-8.

KULIŠŤÁK, Petr. *Klinická neuropsychologie v praxi* [online]. Praha: Karolinum, 2017 [cit. 2023-03-15]. ISBN 978-80-246-3068-7. Dostupné z: https://www.bookport.cz/e-kniha/klinicka-neuropsychologie-v-praxi-1233694/

LEWINSOHN, Morus Richard. *Světové dějiny sexuality*. 3. vydání. Praha: Ikar, 2007. ISBN 978-80-249-0887-8.

MAO, Angelina a Ahalya RAGURAM. Online infidelity: The new challenge to marriages. *National Library of Medicine* [online]. 2009 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2802380/

MARK, Kristen P., Erick JANSSEN a Robin R. MILHAUSEN. Infidelity in heterosexual couples: Demographic, interpersonal, and personality-related predictors of extradyadic sex. *Archives of Sexual Behavior* [online]. 2011 [cit. 2023-05-01]. Dostupné z: doi:Kristen P Mark 1, Erick Janssen, Robin R Milhausen

MATĚJČEK, Zdeněk a Zdeněk DYTRYCH. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-0332-7.

MATĚJKOVÁ, Erika. *Jak řešit konflikty a problémy v partnerských vztazích*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1832-3.

MILLER, Saul L. a John. K. MANER. Coping with Romantic Betrayal: Sex Differences in Responses to Partner. *ResearchGate* [online]. 2008 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/237614997_Coping_with_Romantic_Betrayal_Sex_Differences_in_Responses_to_Partner

MILLER, Saul L. a Jon K. MANER. Sex differences in response to sexual versus emotional infidelity: The moderating role of individual differences. *Clarivate* [online]. 2009 [cit. 2023-05-03]. Dostupné z: https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000263406900006?SID=EUW1ED0B79pKjZAES6ZnSyPQ2Ve92

NOVÁK, Tomáš a Věra CAPPONI. *Sám sobě manželským poradcem: První pomoc při příhodách nevěrných*. Praha: Grada, 1995. ISBN 80-7169-163-1.

NOVÁK, Tomáš a Marta HARGAŠOVÁ. *Předmanželské poradenství*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1730-2.

OCELÍKOVÁ, Martina. *SOUVISLOST MEZI VLASTNÍ NEVĚROU, TENDENCEMI K NEVĚŘE A ŽÁRLIVOSTÍ V ROMANTICKÉM VZTAHU V MLADÉ DOSPĚLOSTI* [online]. Olomouc, 2023 [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: https://theses.cz/id/no6apz/Diplomova_prace_Ocelikova.pdf. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce PhDr. Marek Kolařík, Ph.D.

PENN, Christie D., Stacy L. HERNÁNDEZ a J. Mária BERMÚDEZ. Using a cross-cultural Perspective to Understand Infidelity in Couples Therapy. *Taylor & Francis Online* [online]. 2007 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01926189708251064

PEREL, Esther. *Přehodnocení nevěry - kniha pro každého, kdo někdy miloval*. Brno: Jota, 2018. ISBN 978-80-7565-344-4.

PLZÁK, Miroslav. *Othelon aneb manuál žárlivosti*. Praha: MOTTO, 1999. ISBN 80-7246-020-X.

PLZÁK, Miroslav. *Manželské judo*. Praha: Avicenum, 1970. ISBN 08-054-70.

PLZÁK, Miroslav. *Poruchy manželského soužití*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství Praha, 1988.

PONDĚLÍČEK, Ivo a Jaroslava PONDĚLÍČKOVÁ - MAŠLOVÁ. *Lidská sexualita: jako projev přirozenosti a kultury*. Praha: Avicenum, 1971. ISBN 08-075-71.

RIDLEY, Matt. *Červená královna: Sexualita a vývoj lidské přirozenosti*. Praha: Argo, 2017. ISBN 978-80-7363-828-3.

ŘIHÁČEK, Tomáš. Poradenství versus psychoterapie?. *Psychoterapie* [online]. 2014, 2014, **25** [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1423/podzim2017/PSY279/um/71547133/Rihacek__T__2014__Poradenstvi_vs_psychoterapie.pdf

ŘIHÁČEK, Tomáš, Ivo ČERMÁK a Roman a kolektiv HYTYCH. *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy* [online]. Brno: Masarykova Univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6382-2.

SCELZA, Brooke A. Jealousy in a small-scale, natural fertility population: The roles of paternity, investment and love in jealous response. *ResearchGate* [online]. 2013 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/259143365_Jealousy_in_a_small-scale_natural_fertility_population_The_roles_of_paternity_investment_and_love_in_jealous_response

SELTERMAN, Dylan, Justin R. GARCIA a Irene TSAPELAS. What Do People Do, Say, and Feel When They Have Affairs? Associations between Extradyadic Infidelity Motives with Behavioral, Emotional, and Sexual Outcomes. *Taylor & Francis Online* [online]. 2020 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/0092623X.2020.1856987?journalCode=usmt20

SHROUT, M. Rosie a Daniel J. WEIGE. Infidelity's aftermath: Appraisals, mental health, and health-compromising behaviors following a partner's infidelity. *SAGE journals* [online]. April 21, 2017 [cit. 2023-04-19]. Dostupné z: https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0265407517704091

SHROUT, M. Rosie a Daniel J. WEIGEL. Coping with infidelity: The moderating role of self-esteem. *Personality and Individual Differences* [online]. 8 November 2019 [cit. 2023-04-19]. ISSN 1873-3549. Dostupné z: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S019188691930563X

SCHNELL, Staci Lee. Understanding the Different Types of Infidelity. *PsychCentral* [online]. November 3, 2016 [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: https://psychcentral.com/blog/understanding-the-different-types-of-infidelity#1

SMITH, Jonathan Alan, Paul FLOWERS a Michael LARKIN. *Interpretative Phenomenological Analysis: Theory, Method and Research* [online]. Los Angeles: SAGE, 2009 [cit. 2023-04-22]. ISBN 9781412908344. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/221670349_Interpretative_Phenomenological_Analysis_Theory_Method_and_Research

SOSNOSKI, Karen. How Common Is Cheating and Infidelity Really?. In: *PsychCentral* [online]. October 19, 2021 [cit. 2023-04-26]. Dostupné z: https://psychcentral.com/blog/how-common-is-cheating-infidelity-really

STERNBERG, Robert J. A triangular theory of love. *PsyArticles* [online]. 1986 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://web.p.ebscohost.com/ehost/results?vid=1&sid=c71e4c17-e98a-43d7-be8d-66d3885bd325%40redis&bquery=AN+1986-21992-001&bdata=JmRiPXBkaCZ0eXBlPTAmc2VhcmNoTW9kZT1TdGFuZGFyZCZzaXRlPWVob3N0LWxpdmU%3d#ResultIndex_1

ŠMOLKA, Petr. *Muž a žena - návod k použití*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-911-9.

ŠMOLKA, Petr. *Nevěra pro podváděné i podvádějící*. 2. vydání. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-6832-8.

TRIVERS, Robert. Parental Investment and Sexual Selection. *ResearchGate* [online]. 1972 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/288653750_Parental_Investment_and_Sexual_Selection

UROOJ, Anum, M. ANIS-UL-HAQUE a Gulnaz ANJUM. Perception of Emotional and Sexual Infidelity among Married Men and Women. *ResearchGate* [online]. 2015 [cit. 2023-05-03]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/301731247_Perception_of_Emotional_and_Sexual_Infidelity_among_Married_Men_and_Women

VALOVÁ, Kamila. *NEVĚRA V PARTNERSKÝCH VZTAZÍCH* [online]. Olomouc, 2008 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: https://theses.cz/id/00ocbe/50304-195807460.pdf. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Prof. PhDr. Stanislav Kratochvíl, CSc.

VAUGHANOVÁ, Peggy. *Mýtus monogamie: Průvodce následky nevěry*. Praha: Knižní klub, 2009. ISBN 978-80-242-2373-5.

VOWELS, Laura M., Matthew J. VOWELS a Kristen P. MARK. Is Infidelity Predictable? Using Explainable Machine Learning to Identify the Most Important Predictors of Infidelity. *Taylor & Francis Online* [online]. 2021 [cit. 2023-05-03]. Dostupné z: https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00224499.2021.1967846

WHISMAN, Mark A., Kristina COOP GORDON a Yael CHATAV. Predicting Sexual Infidelity in a Population-Based Sample of Married Individuals. *ResearchGate* [online]. 2007 [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/6231202_Predicting_Sexual_Infidelity_in_a_Population-Based_Sample_of_Married_Individuals

WILSON, Alan J. *O lidské přirozenosti: Máme svobodnou vůli, nebo je naše chování řízeno genetickým kódem?*. Praha: Lidové noviny, 1993. ISBN 978-80-7106-076-5.

YOUNG, Kimberly, Eric GRIFFIN-SHELLEY, Al COOPER, James O´MARA a Jennifer BUCHANAN. Online Infidelity: A New Dimension in Couple Relationships with Implications for Evaluation and Treatment. *Sexual Addiction & Compulsivity* [online]. 2000 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/10720160008400207?needAccess=true

Duševní poruchy a poruchy chování: Popisy klinických příznaků a diagnostická vodítka : mezinárodní klasifikace nemocí - 10. revize. 3. vydání. Praha: Psychiatrické centrum, 2006. ISBN 80-85121-11-5.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Leták pro nábor respondentů 68
Příloha 2: Polostrukturovaný rozhovor na téma „nevěra v partnerském vztahu“ 69
Příloha 3: Informovaný souhlas 72
Příloha 4: Prohlášení o mlčenlivosti a anonymitě 73

PŘÍLOHY

Příloha 1: Leták pro nábor respondentů

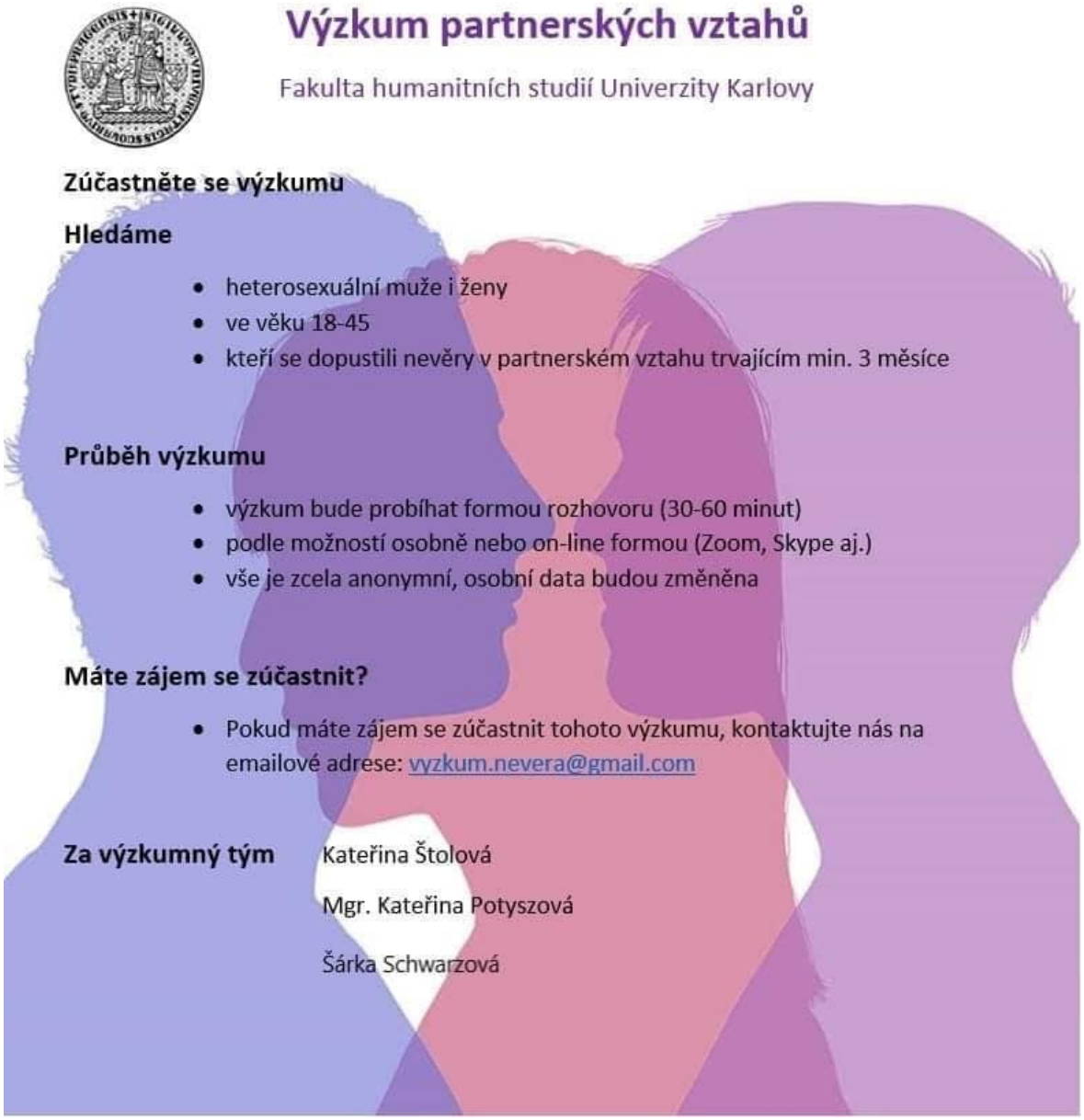

Příloha 2: Polostrukturovaný rozhovor na téma „nevěra v partnerském vztahu“

Dobrý den,

mockrát Vám děkuji za účast na tomto rozhovoru. Jak se máte?

I. obecné

Na začátek bych se Vás ráda zeptala, na pár obecných informací o Vás.

- Kolik Vám je let?
- Studujete nebo pracujete?
- Kde bydlíte?
- Ráda bych se Vás dále zeptala, z jakého důvodu jste se rozhodla pro účast v tomto rozhovoru?
- Jedná se o Váš první výzkumný rozhovor?
- Nyní bych se Vás ráda zeptala na pár informací ohledně Vašich vztahů.
- Jste nyní v nějakém vztahu?
- Jak dlouho trvá?
- Když byste měla ohodnotit, jak moc jste ve vztahu spokojená na škále od jedné do deseti, jedna velmi nespokojená, deset velmi spokojená, jaké číslo by to bylo?
- Protože jsem tady dnes kvůli výzkumu týkající se nevěry, ráda bych se zeptala, zda se jedná se o vztah, ve kterém jste byla nevěrná?
- Mockrát Vám děkuji. Jsme tady tedy dnes proto, že máte zkušenost s partnerskou nevěrou. Myslíte si, že byste mi mohla přiblížit celou situaci?

Doptat:

- Kdy se to stalo?
- Mohla byste mi přiblížit Váš vztah? Jak dlouho trval?
- Po jaké době vztahu jste se nevěry dopustila?

II. popis situace

- Nyní se přesuneme už ke konkrétní situaci. Mohla byste mi prosím popsat, jak nevěra probíhala? Co se vlastně stalo?
- Dokázala byste nyní říci, co Vás tehdy k nevěře vedlo?

lll. vyrovnání, řešení situace

- Dozvěděl se partner o Vaší nevěře? Jak?
- Jak jste celou situaci vnímala?
- Jak celou tuhle situaci vnímal Váš partner?
- Jak jste společně situaci řešili?

lV. důsledek

Nyní se přesuneme k tomu, co následovalo po nevěře.

- Řekla byste, že Vaše nevěra měla nějaké dopady?

Doptat se:

- Ovlivnila nějak nevěra Váš vztah? Jak?

OTÁZKY POKUD SE VZTAH ROZPADL =

- Probíhala snaha o záchranu vztahu? Jakým způsobem?
- Kdo inicioval snahu o záchranu?

V. závěr

Nyní se bych se Vás ráda zeptala na pár obecných otázek.

- Co konkrétně pro Vás znamená nevěra?
- Myslíte si, že když byste se teď ocitla ve stejné situaci (ve stejném vztahu) jako předtím a měla byste stejné pocity jako tehdy (zmínit faktory, které vedly k nevěře), udělala byste to znovu? Proč?
- A myslíte si, že když byste se teď ocitla ve stejné situaci (v aktuálním) jako předtím a měla byste stejné pocity jako tehdy (zmínit faktory, které vedly k nevěře), udělala byste to znovu? Proč?

Otázky na závěr

- Nyní bych Vám ráda položila ještě pár otázek na závěr. Co konkrétně pro Vás znamená nevěra? (když někdo řekne, že je nevěrný, co si pod tím představíte?)
- Jak si představujete emoční nevěru?
- A jak si představujete sexuální nevěru?

- Myslíte si, že je horší nevěra emoční nebo sexuální? Proč?
- Když se nyní podíváte zpětně, myslíte, že byste mi mohla shrnout, zda Vám nevěra něco přinesla?
- Je něco, co Vám nevěra i vzala?
- Jaký další dopady si myslíte, že může mít na vztah nevěra?
- Myslíte si, že nevěra může mít negativní i pozitivní dopady? Dokázala byste uvést příklad?
- Je tu ještě něco dalšího, co Vás k tématu napadá a chtěla byste se o to podělit?
- Já Vám tedy ještě jednou mockrát děkuji za Vaši ochotu a čas, který jste si na mě udělala, a přeji hezký den.

Příloha 3: Informovaný souhlas

Název studie (výzkumu): Nevěra v partnerských vztazích

1) Já, níže podepsaný/á, souhlasím s poskytnutím rozhovoru pro účely výzkumu partnerské nevěry. Data budou publikována v bakalářských pracích studentek Fakulty humanitních studií, Kateřiny Štolové na téma „Nevěra a její příčiny u heterosexuálních jedinců‘‘ a Šárky Schwarzové na téma „Nevěra a její následky u heterosexuálních jedinců‘‘. Čestně prohlašuji, že je mi více než 18 let.
2) Byl/a jsem dostatečně informován/a o cíli studie a o jejích postupech. Beru na vědomí, že prováděná studie je výzkumnou činností.
3) Porozuměl/a jsem tomu, že svou účast ve studii mohu kdykoliv přerušit či mohu odstoupit. Moje účast ve studii je zcela dobrovolná a souhlasím s pořízením zvukového záznamu rozhovoru.
4) Byl/a jsem seznámen/a s tím, že při zařazení studie budou moje osobní data uchována s plnou ochranou důvěrnosti dle platných zákonů ČR. Data z tohoto výzkumu budou použita pouze pro účely tohoto výzkumu.
5) Porozuměl/a jsem tomu, že mé jméno a veškeré jiné identifikační údaje budou plně anonymizovány a nebudou nikde zveřejněny.

Podpis účastníka:
Datum:

Podpis výzkumníka:
Datum:

Příloha 4: Prohlášení o mlčenlivosti a anonymitě

Prohlášení o mlčenlivosti a anonymitě

Prohlašuji, že veškeré informace, které získám v souvislosti s výzkumem na téma „Nevěra v partnerských vztazích“ použiji pouze pro účely mé bakalářské práce, a to v anonymizované podobě.

Nahrávku rozhovoru ihned po přepsání smažu a v přepisu zazní vždy pouze buď pozměněná křestní jména, nebo iniciály.

Informace o respondentech ani kontakty na ně, nebudu dále nikde šířit, pouze pokud oni samotní nebudou mít zájem o informace a možnosti participování na dalších výzkumech s podobnou tématikou.

V Praze dne: Podpis: